

Na podlagi petega odstavka 8. člena Zakona o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo), je ministrica za obrambo sprejela

PRAVILA GASILSKE SLUŽBE

I. PRVO POGlavJE

SPLOŠNE DOLOČBE

1. Vsebina in uporaba pravil gasilske službe

Ta Pravila gasilske službe (v nadaljnjem besedilu: pravila) urejajo pravice in dolžnosti operativnih gasilk in gasilcev (v nadaljnjem besedilu: gasilci) med opravljanjem gasilske službe v prostovoljnih in poklicnih teritorialnih, industrijskih, letaliških in drugih gasilskih enotah, ki jih organizirajo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, pravila ravnanja in obnašanja gasilcev med opravljanjem gasilske službe in delovanje v gasilski organizaciji, red v gasilskih objektih, načela za izvajanje gasilskih intervencij, alarmiranje gasilcev, javno gasilsko službo, gasilske formacije, gasilske prireditve in gasilska žalovanja.

Ta pravila se smiselno uporabljajo in veljajo tudi za druge skupine gasilcev, članic in članov (v nadaljnjem besedilu: člani) prostovoljnih gasilskih organizacij, ki nimajo položaja operativnih gasilcev ter zaposlene v gasilskih organizacijah, ki opravljajo za gasilsko službo podporna ali spremljajoča pravna, materialna, finančna, tehnična in druga dela.

Ta pravila se uporabljajo tudi med šolanjem in usposabljanjem gasilcev, sodelovanjem v mednarodnih aktivnostih, na gasilskih tekmovanjih in javnih prireditvah ter v drugih aktivnostih, pri čemer se njihova uporaba smiselno prilagodi predpisom na podlagi katerih, se take aktivnosti izvajajo.

Ta pravila urejajo skupna vprašanja opravljanja gasilske službe za prostovoljne in poklicne gasilce. V skladu s temi pravili lahko Gasilska zveza Slovenije za posamezna vprašanja delovanja prostovoljnih gasilcev, Združenje slovenskih poklicnih gasilcev pa za delovanje poklicnih gasilcev sprejmeta posebna pravila.

V teh pravilih uporabljeni izrazi gasilec, poveljnik in drugi, zapisani v moški slovnični obliki, se uporabljajo kot nevtralni za moški in ženski spol.

2. Seznanitev s pravili

S temi pravili se morajo gasilci seznaniti ob včlanitvi v gasilsko organizacijo oziroma nastopu službovanja v gasilski enoti in jih uporabljati ves čas opravljanja gasilske službe oziroma članstva v gasilski organizaciji.

3. Gasilsko delo

Gasilsko delo po teh pravilih je opravljanje operativnih nalog gasilstva ter drugih nalog in aktivnosti med gasilsko službo v skladu s formacijo gasilske enote oziroma sistemizacijo del, predpisi ter pravili gasilske stroke in programom dela gasilske organizacije. Gasilsko delo je tudi opravljanje dela in aktivnosti v organih gasilske organizacije ter delovanje v športnih, kulturnih in drugih dejavnostih, ki jih organizira ali izvaja gasilska organizacija.

4. Operativne naloge gasilstva

Operativne naloge gasilstva ali gasilske naloge so gašenje in reševanje ob požarih, ob prometnih nesrečah, okoljskih in industrijskih nesrečah, zaščita in reševanje oseb, premoženja, okolja in kulturne dediščine ob naravnih in drugih nesrečah, požarna straža ter druge splošne reševalne naloge vključno s preventivnimi in operativnimi nalogami varstva pred požarom.

5. Gasilska služba

Gasilska služba je poklicno ali prostovoljno opravljanje operativnih nalog gasilstva.

6. Gasilska organizacija

Gasilska organizacija je prostovoljno gasilsko društvo in njegova gasilska enota, gasilska zveza, poklicna gasilska enota organizirana kot teritorialna gasilska enota ali kot gasilska enota, ki jo organizira gospodarska družba, zavod in druga organizacija v skladu s predpisi. Prostovoljno gasilsko organizacijo vodi predsednik, poklicno gasilsko organizacijo vodi predstojnik.

7. Javna gasilska služba

Javna gasilska služba je organiziranost prostovoljnih in poklicnih gasilskih enot na območju občine z določenimi operativnimi območji, ki na podlagi javnega pooblastila in v skladu s predpisi, z medsebojnimi usklajenimi načrti aktiviranja, vzdrževanja pripravljenosti in delovanja gasilskih enot ter enotnim usklajevanjem in vodenjem, zagotavlja pripravljenost, preventivo ter delovanje gasilskih enot na območju občine ob naravnih in drugih nesrečah ter med drugimi gasilskimi intervencijami.

8. Gasilsko poveljstvo

Gasilsko poveljstvo je štabni organ za zagotavljanje pripravljenosti in vodenje javne gasilske službe ter usklajevanje delovanja gasilskih enot na območju občine. Gasilska poveljstva se organizirajo na občinski in regijski oziroma pokrajinski ravni ter v gasilskih zvezah. Gasilska poveljstva vodijo poveljniki.

9. Formacija gasilske enote

Formacija gasilske enote je s predpisi in temi pravili določen seznam funkcionalnih gasilskih dolžnosti, s katerim se določa glede na načrt varstva pred požarom občine oziroma načrt zaščite in reševanja pred požarom (v nadaljnjem besedilu: občinski načrt zaščite in reševanja), vrsto in velikost gasilske enote. Formacija v poklicni gasilski enoti se določi z aktom o organizaciji in sistemizaciji.

10. Gasilska enota

Gasilska enota je poklicna ali prostovoljna enota, ki opravlja operativne naloge gasilstva ob požarih, naravnih in drugih nesrečah v določenih formacijskih sestavah na območju, za katero je bila ustanovljena oziroma zadolžena in izpolnjuje druge pogoje določene s predpisi.

11. Taktična enota

Taktična enota je številčno določena skupina gasilcev, ki s pripadajočo gasilsko zaščitno in reševalno opremo samostojno in varno opravlja operativne naloge gasilstva v skladu z načeli gasilske stroke. Taktične gasilske enote se povezujejo v višje taktične gasilske enote.

12. Posadka gasilskega vozila

Posadka gasilskega vozila je določeno število gasilcev, ki je potrebno, da se pri opravljanju gasilskega dela kar najbolj učinkovito izkoristijo tehnične zmogljivosti in namen gasilskega vozila, za katerega je bilo vozilo izdelano.

13. Gasilska patrolja

Gasilska patrolja je skupina operativnih gasilcev, ki načrtno opazuje ali spremlja požarne razmere ali razmere zaradi druge grozeče nevarnosti na določeni smeri oziroma območju.

14. Dežurna operativna enota

Dežurna operativna enota je skupina stalno prisotnih oziroma stalno dosegljivih gasilcev, ki mora šteti najmanj toliko gasilcev, kot jih je potrebnih za zagotovitev operativne sposobnosti gasilske enote. Operativna sposobnost gasilske enote je sposobnost gasilske enote, ki glede na število moštva ter razpoložljivo gasilsko zaščitno in reševalno opremo, omogoča opravljanje nujnih operativnih nalog gasilske enote. Stalno dosegljivi gasilci so tisti, ki so v pripravljenosti na domu ali so dosegljivi s pomočjo tehničnih sredstev.

15. Operativni gasilski načrt

Operativni gasilski načrt je načrt, ki ureja obveščanje, aktiviranje in delovanje gasilskih enot in je sestavni del občinskega načrta zaščite in reševanja. Načrt obveščanja in aktiviranja gasilskih enot, ki je sestavni del operativnega gasilskega načrta, se mora dostaviti tudi pristojnemu centru za obveščanje.

16. Aktiviranje

Aktiviranje je postopek, na podlagi katerega se gasilec ali gasilska enota kar najhitreje, organizirano, varno in učinkovito odzove na sprejeti klic za pomoč. Aktiviranje se izvaja po predpisanih postopkih in načrtih aktiviranja v operativnih gasilskih načrtih, ki so del občinskih načrtov zaščite in reševanja.

17. Gasilska intervencija

Gasilska intervencija je izvajanje operativnih nalog gasilstva v skladu s predpisi, načrti in pravili gasilske stroke.

18. Gasilska zaščitna in reševalna oprema

Gasilska zaščitna oprema je oprema za osebno in skupinsko zaščito gasilcev pri opravljanju operativnih nalog gasilstva.

Gasilska reševalna oprema je vsako orodje, naprava ali sredstvo, ki je izdelano ali pridobljeno z namenom, da se uporablja za izvajanje operativnih nalog gasilstva.

Uporablja se lahko le gasilsko zaščitno in reševalno opremo, ki je standardizirana in za prostovoljne gasilce tudi tipizirana v skladu z akti Gasilske zveze Slovenije. Gasilska zaščitna in reševalna oprema mora biti v skladu z veljavnimi standardi za tako vrsto opreme. Gasilci jo

lahko prilagodijo za opravljanje svoje dejavnosti, če s tem ne zmanjšajo varnosti in ogrožajo zdravja pri njeni uporabi.

19. Operativni gasilec

Operativni gasilec je oseba, ki poklicno ali prostovoljno opravlja operativne naloge gasilstva in je strokovno usposobljena za te naloge, izpolnjuje predpisane psihofizične in zdravstvene zahteve ter druge pogoje, je podpisala pristopno izjavo in ima gasilsko izkaznico.

20. Poklicni gasilec

Poklicni gasilec po teh pravilih je operativni gasilec v poklicni teritorialni gasilski enoti in zaposleni, ki poklicno opravlja operativne naloge gasilstva v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji.

21. Nošenje gasilske uniforme, oznak in činov

Pri opravljanju gasilskega dela nosijo gasilci predpisane uniforme, oznake in čine. Uniforme, oznake in čine nosijo tudi člani prostovoljne gasilske organizacije, ki ne delujejo v operativni gasilski enoti. Poklicni gasilci, ki opravljajo gasilsko delo v poklicnih jedrih v prostovoljnih gasilskih društvih ali gasilskih zvezah, nosijo uniforme, oznake in čine prostovoljnih gasilcev.

Uniforme, oznake in čine poklicnih gasilcev nosijo gasilci v teritorialnih poklicnih gasilskih enotah in v gasilskih enotah, ki jih organizirajo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije vključno z gasilskimi enotami na letališčih. Uniformo in oznake poklicnih gasilcev lahko nosijo tudi zaposleni v poklicnih gasilskih enotah, ki ne opravljajo operativnih nalog gasilstva.

Čini, znak prostovoljnega in znak poklicnega gasilca, oznake pripadnosti, oznake specialnosti, položajne oznake ter oznake za opravljena leta gasilske službe, so določeni s posebnimi predpisi.

Gasilec, ki nosi gasilsko uniformo z oznakami in čini, predstavlja gasilsko organizacijo, zato mora skrbeti za svoj izgled in primerno vedenje v skladu s kodeksom etike prostovoljnih oziroma poklicnih gasilcev.

Operativni gasilci morajo biti med gasilsko službo urejeni tako, da jih brada, lasje, nakit in drugi dodatki ne ovirajo ali ogrožajo pri uporabi osebne ali skupne zaščitne opreme oziroma, da ne ogrožajo njihove varnosti pri gasilskem delu.

22. Čini

Čini označujejo položaj gasilca v hierarhiji članov gasilske organizacije. Čin označuje stopnjo skupne usposobljenosti gasilca glede na njegovo splošno izobrazbo, strokovno usposobljenost, dolžino gasilske službe ter sposobnost v hierarhiji gasilske organizacije.

23. Položaj in položajna oznaka

Položaj je določena dolžnost ali funkcija v hierarhiji prostovoljne gasilske organizacije oziroma pri poklicnih gasilcih delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Položajna oznaka označuje položaj gasilca v gasilski organizaciji glede na njegovo funkcionalno ali organizacijsko dolžnost.

24. Gasilska izkaznica

Gasilska izkaznica je listina s predpisanimi podatki in fotografijo imetnika, s katero prostovoljni ali poklicni gasilec izkazuje članstvo ali zaposlitev v gasilski organizaciji oziroma dokazuje svojo identiteto.

25. Prapor

Vsaka gasilska organizacija ima svoj prapor, katerega oblika je določena v statutu.

II. POGLAVJE

RAVNANJE IN ODNOSI

26. Slovesna izjava

Vsak član operativne gasilske enote ob vstopu v operativno gasilsko enoto podpiše na priložnostni svečanosti pristopno izjavo, ki se glasi:

»(Ime in priimek), izjavljam, da bom kot član gasilske enote gasilsko službo opravljal vestno in požrtvovalno.«.

27. Splošna načela

Gasilci pri opravljanju gasilske službe in delu v gasilski organizaciji spoštujejo temeljna izročila slovenskega gasilstva, tovarištvo, solidarnost, pomoč drugemu v nesreči, skrb za podrejene, pogum, odločnost, nesebičnost in požrtvovalnost. Živijo in delajo pošteno, odgovorno in v skladu s splošnimi moralnimi načeli.

Gasilci med seboj in z drugimi osebami komunicirajo odkrito, vljudno, strpno, spoštljivo in v skladu s splošno sprejetimi moralnimi načeli.

28. Enaka dostopnost in enakopravnost

Gasilci izražajo med opravljanjem gasilske službe spoštovanje in zaupanje do sotovarišev in utrjujejo tovarištvo v gasilski organizaciji. Preprečujejo kakršnokoli nestrpnost ali neenakopravnost v gasilstvu glede na spol, raso, versko ali politično prepričanje oziroma katerikoli drugo osebno okoliščino. V gasilski organizaciji velja načelo enake dostopnosti vseh položajev in nalog za vse gasilce, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje, ne glede na spol ali kakršnokoli osebno okoliščino.

29. Napolitičnost delovanja

Gasilci v gasilski uniformi se ne udeležujejo političnih shodov, se kot gasilci ne izrekajo o političnem prepričanju in političnih stališčih ter odklanjajo politično delovanje v gasilski organizaciji in gasilskih domovih. Gasilci odklanjajo uporabo gasilske reševalne opreme pri izvajanju političnih aktivnosti ali promociji in delovanju političnih strank.

30. Prepoved širjenja nestrpnosti

V nasprotju s temeljnimi načeli gasilstva in častjo gasilcev je nastopanje gasilcev v uniformi ali kot gasilcev ter uporaba gasilske zaščitne in reševalne opreme na demonstracijah, zborih in drugih aktivnostih, s katerimi se izraža nestrpnost ali sovražstvo nasproti katerikoli skupini ljudi oziroma spodbujanje kakršnihkoli aktivnosti in pojavov, ki temeljijo na nestrpnosti, razlikovanju glede na narodnost, raso in druge osebne okoliščine. V nasprotju s temeljnimi

načeli gasilstva je tudi nastopanje gasilcev in uporaba gasilske zaščitne ter reševalne opreme pri preprečevanju demonstracij, stavk in podobnih pojavov, v katerih skupine državljanov izražajo protest zaradi aktualnih političnih, socialnih ali drugih splošnih družbenih vprašanj, kar pa ne velja za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči pri odpravljanju posledic takšnih pojavov, če ogrozijo varnost državljanov ali premoženja.

31. Prepoved nadlegovanja

Kakršnokoli spolno nadlegovanje, drugo nadlegovanje ali trpinčenje je prepovedano, nesprejemljivo in neželjeno. Gasilci imajo pravico, da so v svojem delovnem okolju ali med gasilskim delom zaščiteni pred nadlegovanjem vseh vrst in trpinčenjem. Pred nadlegovanjem in trpinčenjem pa so tudi sami dolžni varovati sotovariše in druge osebe, ne glede na položaj storilca ali žrtve. Gasilci imajo pravico do primerne in takojšnje zaščite med gasilskim delom, če je ogroženo njihovo dostojanstvo. O izpostavljenosti neželenemu ravnanju so dolžni poročati nadrejenemu. Gasilci si prizadevajo preprečevati vsakršno ravnanje, ki prizadene njihovo dostojanstvo ali dostojanstvo oseb, s katerimi se srečujejo med gasilskim delom.

32. Poniževanje ali žaljenje

Neprimerno je nastopanje gasilcev ali uporaba gasilskih uniform ali oznak, na način in v aktivnostih, s katerimi se ponižuje ali žali gasilce oziroma opravljanje gasilskega dela.

33. Pravice gasilcev

Pri opravljanju operativnih gasilskih nalog imajo gasilci zlasti naslednje pravice:

- da prostovoljno vstopijo oziroma izstopijo iz operativne gasilske enote, če so prostovoljni gasilci;
- da se strokovno in psihofizično usposabljaajo, urijo in opravljajo zahtevane ali predpisane izpite oziroma druga preverjanja v skladu z dolžnostmi, ki jih opravljajo v gasilski organizaciji;
- da uporabljajo predpisano osebno in skupinsko gasilsko zaščitno opremo;
- da zahtevajo dodatna pojasnila ali navodila za izvrševanje prejetih nalog;
- da ugovarjajo in odklonijo izvršitev prejetega ukaza, s katerim bi storili kaznivo dejanje oziroma s katerim bi neposredno ogrozili svojo varnost ali varnost sotovarišev ter drugih oseb v skladu z zakonom in temi pravili;
- do spoštovanja osebnosti, dostojanstva in enakega obravnavanja pri opravljanju gasilske službe ne glede na katerokoli osebno okoliščino;
- da predlagajo ukrepe in aktivnosti neposredno nadrejenim, s katerimi se izboljšuje delo, učinkovitost in racionalnost delovanja gasilske enote pri opravljanju operativnih gasilskih nalog;
- do zdravstvenega pregleda, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter nezgodnega zavarovanja za primer smrti, poškodbe ali bolezni med opravljanjem gasilske službe ter drugih pravic v skladu s predpisi;
- do plače, nadomestil in počitka v skladu s predpisi;
- da prejmejo nagrado, pohvalo, odlikovanje ali drugo priznanje za svoj prispevek k razvoju gasilstva oziroma hrabra dejanja.

34. Dolžnosti gasilcev

Pri opravljanju operativnih gasilskih nalog imajo gasilci zlasti naslednje dolžnosti:

- izvrševati zaupane dolžnosti v skladu s predpisi in temi pravili, sposobnostmi, izurjenostjo ter pravili gasilske stroke, tudi v najtežjih razmerah, razen, če ni neposredno ogroženo njihovo zdravje ali življenje;

- dosledno spoštovati načelo enostarešinstva v gasilski enoti ter obveznega izvrševanja prejetih ukazov;
- spoštovati delovno disciplino, to je brezpogojno, natančno, pravilno in pravočasno izvrševanje gasilskih nalog, v skladu s temi pravili in pravili gasilske stroke;
- skrbeti za lastno strokovno in psihofizično izpopolnjevanje ter izurjenost in opravljati psihofizične teste, preizkuse telesne pripravljenosti ter znanja v skladu s predpisi;
- poročati nadrejenim o vseh dogodkih in stanjih, ki bi lahko ogrozili varnost in zdravje sotovarišev ali drugih oseb;
- sprejeti in skrbno varovati osebno in skupinsko gasilsko zaščitno ter reševalno opremo;
- spoštovati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter opravljati gasilsko delo s tolikšno pazljivostjo, da s tem varuje svoje življenje in zdravje ter življenje in zdravje sotovarišev ter drugih oseb;
- krepiti tovariške odnose v gasilski organizaciji ter medsebojno pomoč;
- spoštovati osebnost in dostojanstvo vsakega posameznika v gasilski organizaciji in izven nje, njegove pravice in temeljne svoboščine v skladu z ustavo in zakoni;
- varovati ugled gasilske organizacije in gasilske službe;
- opravljati druge naloge, sprejete s programi gasilske organizacije ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

35. Odgovornost gasilcev

Gasilci sprejemajo odgovornost za opravljanje operativnih nalog gasilstva in gasilsko delo. Sprejemajo utemeljeno kritiko in poskušajo pomanjkljivosti odpraviti ter izboljšati svoje delo in učinkovitost gasilske enote, ki ji pripadajo.

POZDRAVLJANJE

36. Gasilski pozdrav

Gasilci se v uniformi med seboj pozdravljajo z gasilskim pozdravom in naslavlajo po funkciji ali činu. Gasilec z nižjim činom je dolžan pozdraviti gasilca, ki ima višji čin. Gasilec z višjim činom je dolžan pozdraviti gasilca, ki ima višji položaj. Gasilec z višjim činom ali višjim položajem je dolžan odzdraviti. Gasilci z enakim činom ali položajem se pozdravljajo istočasno.

Če so gasilci v uniformi izven razvrščene gasilske enote, morajo pozdraviti z gasilskim pozdravom himno Republike Slovenije, himno druge države, himno Evropske unije, gasilsko himno, predsednika Republike Slovenije, predsednika Državnega zbora Republike Slovenije, predsednika Državnega sveta Republike Slovenije, predsednika Vlade Republike Slovenije, predsednika Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Varuha človekovih pravic ter ministra, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma varstvo pred požarom.

Gasilci z gasilskim pozdravom pozdravljajo tudi gasilske enote in prapore v mimohodu, uniformirane pripadnike drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, policije in Slovenske vojske, predstavnike oblasti, gasilce drugih gasilskih organizacij oziroma vedno, kadar nastopajo ali delujejo v uniformi kot gasilci.

Gasilci se pozdravljajo z dvigom desne roke tako, da se prsti iztegnjene dlani dotikajo senc. Podrobneje gasilski pozdrav in pozdravljanje gasilcev ureja priročnik o razvrščanju gasilskih enot Gasilske zveze Slovenije.

37. Pozdravljanje praporščakov

Praporščaki s praporom v gasilski enoti ali izven nje na mestu pozdravljajo ob povelju za pozdrav tako, da nagnejo prapor ob svoji desni strani naprej za 45 stopinj. V premikanju praporščaki pozdravljajo tako, da prapor nagnejo naprej pod kotom 45 stopinj, spodnji del droga poteka poševno mimo njihove desne noge.

38. Pozdravljanje z gasilsko enoto

Gasilska enota pozdravlja tako, da so gasilci v položaju »MIRNO«, poveljujoči izven enote pa pozdravlja z gasilskim pozdravom. Gasilska enota pozdravlja dokler se ne konča igranje himne, predaja raporta ali mimohod gasilske enote oziroma dokler pozdravljana oseba ne pregleda gasilske enote. Če je gasilska enota v gibanju, pozdravlja samo poveljujoči, ki je izven enote, gasilci v formacijski sestavi pa se obrnejo proti pozdravljeni osebi.

Če pride predsedujoči ali vodja gasilske organizacije oziroma gasilski poveljnik, ki je višji po funkciji ali položaju, med poukom ali drugim usposabljanjem gasilske enote v učilnico ali drug prostor, udeleženci vstanejo brez povelja, predavatelj ali inštruktor pa preda raport.

Kadar gasilska enota vadi na vadišču ob obisku predsedujočega ali vodje gasilske organizacije oziroma gasilskega poveljnika, ki je višji po funkciji ali položaju, gasilci ne pozdravljajo in nadaljujejo z usposabljanjem, inštruktor pa preda raport. Če gasilska enota na vadišču med usposabljanjem ali urjenjem počiva, ob obisku gasilci vstanejo brez povelja, inštruktor pa preda raport.

39. Pozdravljanje gasilske enote

Gasilska enota pozdravlja:

- himno Republike Slovenije ali himno druge države, himno Evropske unije in gasilsko himno;
- prihod ali dvig zastave Republike Slovenije ali zastave Evropske unije oziroma zastave drugih držav, ki organizirano sodelujejo na določeni prireditvi ali aktivnosti;
- prihod ali dvig gasilske zastave;
- prihod gasilskega prapora;
- predsednika Republike Slovenije, predsednika Državnega zbora Republike Slovenije, predsednika Državnega sveta Republike Slovenije, predsednika Vlade Republike Slovenije, predsednika Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Varuha človekovih pravic;
- ministra, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma za varstvo pred požarom;
- najvišjega predstavnika gasilske organizacije;
- pri gasilskem pogrebu.

Gasilska enota ne pozdravlja med intervencijo, med vajo ali usposabljanjem in, če je v vozilu.

POVELJEVANJE

40. Pristojnost poveljevanja

Pristojnost poveljevanja imajo gasilski poveljniki, poveljniki gasilskih poveljstev, vodje skupin, vodje intervencij in gasilci, ki jih pooblastijo gasilski poveljniki ali vodje intervencij. Vsi, ki imajo pristojnost poveljevanja, so nadrejeni.

41. Gasilski poveljnik

Gasilski poveljnik je nadrejeni gasilec, ki vodi operativno delo gasilske enote in ima pristojnost poveljevanja gasilski enoti oziroma posameznim ali večim formacijskim sestavam gasilskih enot. Skrbi za strokovno delo gasilske enote. Gasilski poveljnik izvaja funkcijo poveljevanja po načelu enostarešinstva tako, da vsaki formacijski sestavi poveljuje le en njemu podrejeni gasilski poveljnik.

Vsak gasilec v gasilski enoti ali formacijski sestavi mora vedeti komu je podrejen. Vsak gasilec ima samo enega neposredno nadrejenega. Vsak gasilski poveljnik mora vedeti kdo mu je nadrejen in kdo mu je podrejen, ter kdo ga nadomešča, če ne more poveljevati podrejeni enoti zaradi opravičenih razlogov.

Nadrejeni in podrejeni si medsebojno izražajo spoštovanje in medsebojno zaupanje.

42. Poveljniki formacijskih sestav

Poveljevanje v gasilskih enotah izvajajo gasilski poveljniki naslednjih formacijskih sestav:

- poveljnik brigade;
- poveljnik bataljona;
- poveljnik čete;
- vodnik – poveljnik voda;
- desetar – poveljnik oddelka;
- vodja skupine.

Gasilski poveljniki formacijskih sestav iz prejšnjega odstavka, so si med seboj v razmerju nadrejeni in podrejeni ter tako poteka tudi poveljevanje.

43. Pravice in dolžnosti gasilskega poveljnika

Gasilski poveljnik ima pri vodenju gasilske enote pravice in dolžnosti v skladu z Zakonom o gasilstvu, statutom gasilske organizacije in temi pravili.

Gasilski poveljnik zlasti:

- skrbi in odgovarja za operativno pripravljenost gasilske enote;
- organizira in nadzira usposobljenost, urjenje in pripravljenost gasilske enote ter skrbi, da pripadniki opravljajo zdravstvene preglede ter druge predpisane preizkuse ali preverjanja;
- skrbi za brezhibnost gasilske zaščitne in reševalne opreme;
- skrbi za disciplino, nadzoruje izvajanje ukazov in povelij ter zahteva zakonito, strokovno, pravilno in pravočasno izvajanje gasilskih nalog;
- določa vaje, načrtuje usposabljanja, dežurstva, pripravljenost, raport in prerazporeditev službe v gasilski enoti;
- poveljuje gasilski enoti ob požarih, naravnih in drugih nesrečah ter drugih gasilskih intervencijah, na vajah, gasilskih tekmovanjih in nastopih;
- nadzira delo vseh poveljnikov in vodij posameznih podrejenih formacijskih sestav;
- skrbi za varnost in zdravje pri delu pripadnikov gasilske enote pri opravljanju gasilske službe;
- ugotavlja okoliščine v katerih je prišlo do poškodbe pripadnika gasilske enote ter prijavi poškodbo pristojnemu organu zaradi uveljavljanja pravic, ki jih ima poškodovani med opravljanjem gasilske službe;
- skrbi za spoštovanje osebnosti, dostojanstva in enako obravnavanje gasilcev med gasilsko službo;
- odgovoren je za izdelavo operativnega načrta gasilske enote, za izdelavo predpisanih poročil o gasilskih intervencijah ter analiz intervencij;

- skrbi za izboljšave in dopolnitev tehnične opremljenosti gasilske enote v skladu s kategorizacijo in potrebami;
- zagotavlja sodelovanje z drugimi gasilskimi enotami na strokovno-tehničnem gasilskem področju;
- v obmejnem območju skrbi za sodelovanje z gasilskimi enotami v sosednji državi;
- skrbi za uresničevanje organizacijskih, tehničnih in drugih strokovnih nalog v gasilski enoti, ki jih je določilo gasilsko poveljstvo;
- skrbi za seznanitev pripadnikov gasilske enote z njihovimi pravicami in dolžnostmi ter temi pravili.

Postopki opravljanja posameznih nalog iz prejšnjega odstavka se lahko uredijo s posebnimi akti gasilske organizacije.

44. Izvajanje poveljevanja

Gasilski poveljniki poveljevanje in vodenje gasilskih enot oziroma formacijskih sestav gasilskih enot, izvajajo z izdajanjem ukazov in povelj. Ukaz se izda taktični enoti velikosti voda in višjim taktičnim enotam. Izvajanje ukaza v taktični enoti se zagotovi z izdajanjem povelj. Ukaz vodu in višjim taktičnim sestavam se izda pisno ali ustno. Povelje se izda ustno.

Podrejeni lahko zahteva od nadrejenega dodatna pojasnila in usmeritve, da bi lahko razumel in izvršil prejeti ukaz ali povelje. Podrejeni zoper prejeti ukaz ali povelje lahko ugovarja oziroma v skladu z Zakonom o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo) odkloni njegovo izvršitev le, če ni usposobljen niti opremljen za izvedbo ukazane naloge in bi bilo zato neposredno ogroženo njegovo življenje. Podrejeni zoper prejeti ukaz ali povelje lahko ugovarja in odkloni njegovo izvršitev v skladu z Zakonom o gasilstvu tudi, če njemu podrejeni gasilci v formacijski sestavi niso usposobljeni niti opremljeni za izvedbo ukazane naloge in bi bilo zato neposredno ogroženo njihovo življenje. Podrejeni lahko ugovarja in odkloni izvršitev ukaza ali povelja tudi, če bi z njegovo izvršitvijo očitno storil kaznivo dejanje.

Gasilskih poveljnikov in pripadnikov formacijskih sestav ne zavezujejo ukazi ali povelja oziroma druge zahteve, ki so jih izdale nepooblaščen osebe ali nepooblaščen organi izven gasilske organizacije. Izvršijo jih le po lastni presoji, če ocenijo, da so utemeljene in potrebne. Usmeritve in odločitve pristojnih organov, ki vodijo ter usklajujejo zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah velikega obsega, pri katerih sodelujejo tudi gasilske enote, se praviloma posredujejo gasilskemu poveljniku, ki je pristojen za vodenje vseh gasilskih enot, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči v določeni nesreči.

45. Ukaz

Ukaz je pravočasna, ustno ali pisno izražena zahteva, usmeritev ali odločitev za določeno ravnanje ene ali večih gasilskih enot za izvršitev določenih operativnih gasilskih nalog v določenem času, objektu ali na določenem območju.

Ukaz mora obsegati zlasti:

- jasno določeno nalogo voda ali višje taktične gasilske enote, ki jo mora enota opraviti, tako, da podrejeni gasilski poveljnik razume namen in obseg naloge ter določi kako in s kakšnimi zmogljivostmi bo nalogo opravil;
- varnostna opozorila, ki jih mora podrejeni upoštevati;
- način logistične in druge oskrbe pripadnikov voda ali višje taktične gasilske enote ter čas in kraj zamenjave enot ali moštev ter opreme.

46. Povelje

Povelje je kratka, nedvoumno, pravočasno in ustno izražena zahteva za izvršitev določene gasilske naloge ali opravila, ki ga je treba opraviti kot sestavni del operativne gasilske naloge.

Povelje mora obsegati:

- navedbo, komu je namenjeno (formaciji, posamezniku);
- navedbo naloge, potrebne gasilske reševalne opreme in gasilnih sredstev;
- določitev roka ali časa za izvedbo povelja;
- varnostna opozorila;
- po potrebi tudi določitev načina izvedbe naloge, načina uporabe sredstev ali gasilske reševalne opreme, logistične oskrbe ter zamenjave moštva, počitka moštva ter drugih vprašanj.

S povelji se gasilce razvršča v skladu s temi pravili ter vodi posamezno formacijsko sestavo v premikanju ter pri izvajanju operativnih gasilskih nalog.

47. Neizvršitev ukaza ali povelja

Neizvršitev ali neupoštevanje prejetega ukaza ali povelja se šteje za hudo kršitev teh pravil in zoper kršitelja se uveljavlja odgovornost.

Odklonitev ali neizvršitev ukaza ali povelja s strani podrejenega gasilskega poveljnika ali posameznega gasilca, pripadnika formacijske sestave, se vpiše v poročilo o gasilski intervenciji oziroma o tem pisno obvesti nadrejenega v gasilski organizaciji.

48. Poveljevanje taktični enoti

Neposredna povelja taktični gasilski enoti ali gasilcu v tej enoti, lahko izda samo poveljnik taktične gasilske enote v katero je gasilec razporejen. V izjemnih primerih med gasilsko intervencijo, če je to potrebno zaradi preprečitve kaznivega dejanja ali odprave razmer, ki neposredno ogrožajo varnost gasilske enote ali življenja gasilca med intervencijo, lahko ukaze ali povelje taki gasilski enoti ali gasilcu, izdajo tudi drugi gasilski poveljniki.

49. Odsotnost nadrejenega

Ob odsotnosti nadrejenega in če razmere tako zahtevajo, prevzame poveljevanje nadrejeni, ki ga je pooblastil poveljnik gasilske enote oziroma vodja izmene ali gasilec, posebej usposobljen za vodenje določenih intervencij. Poveljujoči mora ravnati v duhu nadrejenega ter v skladu s temi pravili in pravili gasilske stroke.

III. POGLAVJE

RAZVRŠČANJE IN GASILSKE FORMACIJE

50. Vrste razvrstitev

Gasilci se razvrščajo:

- v vrsto (razvrščanje oddelka);
- v dvovrstno ureditev (ureditev oddelka, voda ali čete);
- v kolono po eden (ureditev oddelka);

- v kolono po dva (ureditev oddelka ali voda);
- v kolono po štiri (ureditev voda ali čete, oddelčne kolone znotraj voda ali vodne kolone znotraj čete);
- črto vodnih kolon (ureditev ešalonov na prireditvenem prostoru);
- četverostop (ureditev častnega voda).

Razvrščanje se izvaja s posameznimi gasilci in gasilskimi enotami.

Gasilci, ki se razvrščajo, morajo upoštevati povelja poveljujočega, ki jih razvršča. Podrobneje ureja razvrščanje gasilcev priručnik o razvrščanju gasilskih enot Gasilske zveze Slovenije.

51. Načela organiziranja

Gasilska enota mora biti organizirana hierarhično tako, da je zagotovljeno njeno učinkovito in varno delovanje ter smotno vodenje in poveljevanje enoti.

Gasilska enota mora zagotavljati stalno najnujnejšo operativno pripravljenost glede na njen status ter razvrstitev po kategorizaciji gasilskih enot.

Dnevni raspored gasilske službe v gasilski enoti pripravlja in določa poveljnik gasilske enote. Raspored službe se vodi v posebni knjigi.

Pristojnost poveljevanja v gasilski enoti imajo nadrejeni, ki so v gasilski enoti razvrščeni po činih in položajih.

52. Osnovna taktična enota

Osnovna taktična gasilska enota je gasilski oddelek. Gasilski oddelek je najmanjša samostojna gasilska enota, ki jo občina lahko določi za opravljanje operativnih gasilskih nalog na svojem območju.

53. Najmanjše število moštva v gasilskih enotah

Formacije gasilskih enot imajo lahko naslednje najmanjše število gasilcev:

- gasilska skupina ima vodjo in dva ali enega gasilca;
- gasilski oddelek ima poveljnika in pet oziroma štiri ali osem gasilcev;
- gasilski vod ima poveljnika in dvanajst oziroma osemnajst gasilcev;
- gasilska četa ima poveljnika in šestindvajset gasilcev;
- gasilski bataljon ima poveljnika in dvainpetdeset gasilcev;
- gasilska brigada ima poveljnika in stodvaindvajset gasilcev.

Najmanjša formacija, ki še lahko opravlja operativne gasilske naloge, je gasilska skupina.

54. Povezovanje in združevanje formacij

Taktične gasilske enote, ki so vključene v javno gasilsko službo občine, se med seboj lahko združujejo in povezujejo v višje taktične enote.

IV. POGlavJE

GASILSKI OBJEKTI

55. Vrste gasilskih objektov

Gasilske enote imajo za hrambo gasilske zaščitne in reševalne opreme ter za svoje delo:

- gasilske domove;
- gasilska orodišča;
- vadišča, vadbene poligone in druge vadbene objekte.

56. Gasilski dom

Gasilski dom mora praviloma imeti:

- orodišče;
- garažo;
- prostor za vzdrževanje in popravilo gasilske zaščitne in reševalne opreme;
- učilnico;
- pisarno;
- pomožne prostore ter prostore za druge potrebe.

57. Označevanje gasilskih objektov

Na gasilskih objektih mora biti na vidnem mestu napis, ki določa namen ali vrsto gasilskega objekta (gasilski dom, orodišče in podobno).

Poleg glavnega vhoda v gasilski objekt mora biti na vidnem mestu plošča z imenom gasilske organizacije, ki upravlja z gasilskim objektom.

Gasilski objekti so praviloma rdeče bele gasilske barve, z napisi »GASILCI« ali »112« in podobnimi.

58. Red v gasilskih objektih

V gasilskih objektih mora biti red, ki zagotavlja dober pregled nad gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter neoviran in hiter izhod gasilcev z gasilskimi vozili na gasilsko intervencijo.

V gasilskem objektu mora biti poskrbljeno, da je vsa oprema, naprave in sredstva namenjena za gašenje v gasilskem objektu, nameščena in vzdrževana v skladu s predpisi ter navodili proizvajalcev.

Izhodi iz gasilskih objektov morajo biti vzdrževani, očiščeni in brez ovir, ki bi omejevale izvoz gasilcev na gasilsko intervencijo. Pred izhodi iz garaž ni dovoljeno parkiranje, razen za namenska gasilska vozila. Izhodi iz garaž morajo biti stalno vzdrževani in brez ovir (odstranjevanje snega in podobno).

59. Hišni red

Za vsak gasilski objekt mora biti določen hišni in požarni red ter požarni načrt in načrt evakuacije, če sta predpisana, glede na velikost in namen gasilskega objekta.

Gasilska enota, glede na svojo velikost in status ter vrsto in velikost gasilskega doma, v skladu s temi pravili v hišnem redu podrobneje določi namen in uporabo posameznih prostorov v gasilskem domu, način vzdrževanja hišnega reda ter čistoče, vzdrževanje pripravljenosti, organiziranost in delovanje, notranje alarmiranje ter pravice in dolžnosti gasilcev v času bivanja v gasilskem domu.

Gasilska organizacija za upravljanje z gasilskim domom ali drugim gasilskim objektom določi gasilca, ki je za objekt odgovoren oziroma gospodarja, ki skrbi za izvajanje hišnega reda v gasilskem objektu.

Požarni red, požarni načrt in načrt evakuacije za gasilski objekt, morajo biti izdelani v skladu s predpisi.

60. Urejenost in vstop v gasilske objekte

Gasilski objekti so praviloma namenjeni delovanju gasilcev. Vsi prostori v gasilskih objektih morajo zato zagotavljati ustrezne pogoje za delovanje gasilske enote in za namen, ki se v njih uresničuje. V skladu s hišnim redom gospodar, pristojni gasilec ali druga oseba lahko dovoli vstop v gasilski objekt tudi nečlanom oziroma uporabo gasilskega objekta za javne prireditve, sestanke, predavanja in druge predvsem krajevne javne potrebe.

Za vzdrževanje in varovanje gasilskega objekta so odgovorni vsi člani gasilske organizacije, v skladu z internimi akti gasilske organizacije.

V. POGLAVJE

OBLIKE SODELOVANJA GASILSKIH ENOT

61. Javna gasilska služba

Osnovna oblika sodelovanja gasilskih organizacij je organizacija javne gasilske službe v občini. Obseg in način organiziranja in izvajanja javne gasilske službe v občini, določi občina v skladu z Zakonom o gasilstvu, merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot ter občinskim načrtom zaščite in reševanja. V aktu o organiziranju javne gasilske službe morajo biti določene gasilske enote in njihove naloge ter operativna območja, za katero je posamezna enota odgovorna. Določena mora biti osrednja gasilska enota v skladu z kategorizacijo gasilskih enot.

Delovanje javne gasilske službe v občini v skladu z odločitvijo pristojnega občinskega organa oziroma aktom o organiziranju javne gasilske službe, podrobneje organizira in usklajuje gasilsko poveljstvo občine.

62. Gasilsko poveljstvo

Gasilsko poveljstvo občine se imenuje v skladu z Zakonom o gasilstvu.

Sestava in velikost gasilskega poveljstva je odvisna od velikosti občine ter vrste in organiziranosti gasilskih enot v občini. Gasilsko poveljstvo sestavljajo poveljniki prostovoljnih in poklicnih gasilskih teritorialnih enot, poveljniki gasilskih sektorjev na območju občine ter gasilskih enot gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij. Če je v občini poklicna gasilska enota VI ali VII. kategorije, se v gasilsko poveljstvo vključijo tudi gasilski poveljniki formacijskih sestav iz take gasilske enote. Član gasilskega poveljstva občine je tudi poveljnik gasilske zveze, v katero se vključujejo gasilske enote z območja občine. Če gasilska zveza povezuje le prostovoljne gasilske enote na območju občine, poveljstvo take gasilske zveze opravlja tudi naloge gasilskega poveljstva v občinah.

63. Naloge gasilskega poveljstva

Gasilsko poveljstvo občine zlasti:

- skrbi za operativno organiziranost gasilskih enot;
- usklajuje delovanje gasilskih enot pri izvajanju javne gasilske službe;
- skrbi za strokovno usposabljanje gasilskih enot v okviru javne gasilske službe;
- predlaga usmeritve in sodeluje pri opremljanju gasilskih enot z gasilsko zaščitno in reševalno opremo;
- nadzoruje operativno pripravljenost gasilskih enot ter usklajenost operativnih načrtov gasilskih enot;
- opravlja analize gasilskih intervencij;
- usmerja in organizira, po potrebi pa tudi vodi vaje na ravni občine;
- v obmejnih občinah skrbi za čezmejno sodelovanje z gasilsko organizacijo sosednje občine v drugi državi;
- opravlja druge operativne naloge gasilstva.

64. Gasilski poveljnik občine

Člani gasilskega poveljstva občine izmed sebe imenujejo gasilskega poveljnika občine, pri čemer se upošteva njegova strokovnost ter izkušnje. V občinah, v katerih delujejo poklicne gasilske enote, gasilskega poveljnika občine imenuje župan na predlog gasilskega poveljstva v skladu z Zakonom o gasilstvu.

Gasilski poveljnik občine zlasti:

- vodi in predstavlja gasilsko poveljstvo;
- odgovoren je za izvajanje nalog gasilskega poveljstva občine;
- vodi večje gasilske intervencije v občini ob večjih požarih in drugih nesrečah;
- skrbi za povezanost med gasilskim poveljstvom, poveljnikom in občinskim štabom Civilne zaščite, občinskimi organi ter z drugimi organizacijami na področju požarne varnosti ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

65. Sodelovanje poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot

Sodelovanje poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot poteka v okviru javne gasilske službe občine oziroma po potrebi in v skladu z načrtom varstva pred požarom, še posebej med poklicno gasilsko enoto in določenimi prostovoljnimi gasilskimi enotami.

Sodelovanje poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot poteka tudi v skladu z načrti zaščite in reševanja v okviru izvajanja zaščite in reševanja ob določenih vrstah nesreč (množične prometne nesreče, nesreče v avtocestnih predorih in druge).

Sodelovanje poklicnih gasilskih enot poteka v okviru Strokovnega združenja poklicnih gasilcev Slovenije in Skupnosti gasilsko reševalnih zavodov Slovenije, v katero se povezujejo javni zavodi s področja gasilstva.

Sodelovanje prostovoljnih gasilskih enot poteka v okviru gasilskih zvez, gasilskih regij in Gasilske zveze Slovenije v skladu s statuti gasilskih organizacij.

66. Pomoč gasilske enote v sosednji občini

Če je potrebna pomoč gasilske enote izven matične občine, o tem odloči poveljnik gasilske enote v skladu s sprejeto organizacijo javne gasilske službe v občini ter občinskim načrtom zaščite in reševanja. Prošnje sosednji občini ne sme odkloniti, mora pa zagotoviti, da na operativnem območju za katero je odgovorna njegova gasilska enota, ostane toliko moštva ter gasilske zaščitne in reševalne opreme, da je zagotovljena operativna oziroma

intervencijska pripravljenost, ki omogoča opravljanje nujnih operativnih nalog gasilske enote. Praviloma za nujne operativne naloge gasilske enote zadošča četrtna moštva oziroma najmanj gasilska skupina, če je gasilska enota v velikosti oddelka. O napotitvi pomoči v sosednjo občino, je poveljnik gasilske enote dolžan obvestiti pristojne organe v svoji občini. Če je potrebna pomoč večih gasilskih enot v sosednji občini, vrsto in število gasilskih enot, ki bodo napotene v sosednjo občino, določi poveljnik gasilskega poveljstva občine oziroma pomoč uskladi občinski poveljnik Civilne zaščite ali župan.

Za pomoč ene ali več gasilskih enot iz sosednje občine v skladu z Zakonom o gasilstvu, zaprosi vodja intervencije oziroma pristojni poveljnik Civilne zaščite.

67. Sodelovanje med gasilskimi enotami in občinami

V primeru, če gasilska enota iz sosednje občine glede na prometno infrastrukturo in druge pogoje, hitreje in v krajšem času intervenira na določenem delu občine, se z operativnim načrtom gasilske enote in občinskim načrtom zaščite in reševanja določi, da se ob požaru ali nesreči na takem delu občine, aktivira gasilska enota, ki je odgovorna za to območje in gasilska enota iz sosednje občine. V tem primeru morata občini uskladiti občinske načrte zaščite in reševanja in se dogovoriti za sodelovanje gasilskih enot.

68. Sodelovanje v obmejnem območju

Sosednje gasilske enote v obmejnem območju med seboj sodelujejo in usklajujejo operativne načrte gasilskih enot za tiste vrste nesreč, ki lahko prizadenejo obmejno območje v eni ali drugi državi. O medsebojni pomoči gasilskih enot v obmejnem območju odločajo pristojni občinski organi oziroma pristojni poveljnik Civilne zaščite, če z meddržavnimi sporazumi ali drugimi mednarodnimi akti medsebojno sodelovanje ni drugače urejeno.

VI. POGLAVJE

USPOSABLJANJE

69. Vrste strokovnega usposabljanja gasilcev

Strokovna gasilska usposabljanja so temeljna in dopolnilna ter skupinska in občasna. Poklicni gasilci morajo imeti tudi predpisano splošno izobrazbo. Usposabljanje gasilcev se izvaja po programih v skladu s predpisi o gasilstvu v gasilski šoli v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje, pri gasilskih organizacijah ali drugih izvajalcih v skladu s predpisi.

Strokovna gasilska usposabljanja so obvezna za vse gasilce, glede na vrsto pa za tiste gasilce, ki opravljajo določeno vrsto gasilskih operativnih nalog, za katero je dopolnilno usposabljanje predpisano.

S programom usposabljanja se lahko določi, da je sestavni del usposabljanja tudi preverjanje ali ugotavljanje psihofizičnih in zdravstvenih zahtev oziroma izvajanje drugih preverjanj.

S programom usposabljanja se določi tudi izvajalce programa ter po potrebi način pokrivanja stroškov.

Sestavni del vsakega programa usposabljanja je tudi določitev načina preverjanja znanja oziroma usposobljenosti in izdaja ustrezne listine, s katero se potrdi uspešno opravljeno usposabljanje.

70. Način organiziranja in izvajanja usposabljanja

Strokovno usposabljanje se izvaja v obliki tečajev, seminarjev, vaj, urjenj in drugih oblik. Vsaka oblika usposabljanja mora biti vnaprej načrtovana in pripravljena. Pri izvedbi vsake oblike usposabljanja se mora vedeti kdo usposabljanje vodi, kdo vodjo usposabljanja nadomešča in kdo je odgovoren za varnost udeležencev. Če oseba, odgovorna za varnost ni določena, mora za varnost skrbeti vodja usposabljanja. Če vodja usposabljanja ni določen, se šteje, da usposabljanje vodi gasilec najvišji po položaju v gasilski enoti, katere člani se usposabljujejo.

71. Skupinska usposabljanja

Skupinska usposabljanja (praktične vaje, urjenja) morajo biti določena v terminskih načrtih gasilskih organizacij oziroma izvajalcev usposabljanja. Spremembo načrta urjenja praviloma odobri le poveljnik gasilske enote. Načrt urjenja za določeno obdobje mora vsebovati praviloma vse elemente zahtevnosti, ki se lahko pojavijo v dejanskih gasilskih intervencijah. Načrt urjenja mora zajeti vsa področja delovanja gasilske organizacije.

Vodja usposabljanja oziroma gasilec, ki ga vodja pooblasti, mora za vse oblike skupinskega usposabljanja evidentirati:

- opis opravljene vaje,
- seznam udeležencev,
- uporabljene priprave, naprave, sredstva,
- varnostna navodila in postopke,
- čas trajanja urjenja.

72. Vaje

Skupinsko praktično usposabljanje gasilske enote ali večih gasilskih enot samostojno ali skupaj z drugimi silami za zaščito, reševanje in pomoč, s katerimi se izvaja usposabljanje ali preverja usposobljenost in pripravljenost za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči v določeni vrsti nesreče, se izvaja na podlagi predhodno pripravljenega načrta za izvedbo vaje v skladu s predpisi o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

73. Preverjanje pripravljenosti

Če se pripravljenost gasilcev ali gasilskih enot preverja s proženjem siren za javno alarmiranje in gasilskim znakom, je treba predhodno pridobiti ustrezno soglasje v skladu s predpisi o organiziranju in delovanju sistema za opazovanje, obveščanje in alarmiranje.

VII. POGLAVJE

PREVENTIVA, PRIPRAVLJENOST IN GASILSKE INTERVENCIJE

PREVENTIVNE NALOGE

74. Preventivne naloge gasilskih organizacij

Gasilske organizacije opravljajo predvsem naslednje preventivne naloge, da bi izboljšale požarno varnost:

- seznanjajo zaposlene, občane in mlade v predšolskih in šolskih ustanovah z viri in vzroki požarov ali eksplozij ter s požarnimi preventivnimi ukrepi;
- seznanjajo zaposlene, občane in mlade s pravilnimi postopki gašenja in reševanja;
- opravljajo preventivne preglede varstva pred požarom v stanovanjskih, poslovnih, industrijskih in drugih objektih;
- izvajajo posebne zaščitne ukrepe pred požari v naravnem okolju;
- sodelujejo pri izdelavi občinskih ocen požarne ogroženosti ter pri pripravi požarnih načrtov;
- predlagajo pristojnim organom preventivne, organizacijske, tehnične in druge ukrepe za izboljšanje varstva pred požarom.

Preventivne naloge iz prejšnjega odstavka gasilci izvajajo s predavanji, z javnimi nastopi, demonstracijami, vajami, s filmi, letaki in drugimi demonstracijskimi gradivi ter sodelujejo pri izvajanju različnih javnih prireditev ter predšolskih in šolskih aktivnosti, ki vključujejo tudi vsebine s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (predstavitve reševalnih služb, izbirni predmet varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, evakuacijski preizkusi, interesne dejavnosti in drugo).

75. Preventivni pregledi

Preventivne preglede varstva pred požarom, požarnih okolišev, v stanovanjskih, poslovnih, industrijskih in drugih objektih izvajajo komisije za preventivne preglede, ki jih imenujejo gasilske organizacije ali gasilske enote z namenom, da ocenijo stanje požarne varnosti na operativnem območju, za katerega je gasilska enota odgovorna. Vsaka komisija za preventivne preglede ima predsednika in najmanj dva člana. Komisija za preventivne preglede se izkazuje s pooblastilom gasilske organizacije oziroma gasilske enote, ki jo je imenovala.

Preventivni pregled varstva pred požarom komisija za preventivni pregled v posameznem objektu opravi le, če s tem soglašata lastnik oziroma uporabnik objekta.

Predsednik komisije za preventivni pregled mora v vsakem primeru posebej lastniku ali uporabniku objekta pojasniti namen, cilj in vsebino preventivnega pregleda ter predstaviti člane komisije. Komisija za preventivni pregled lahko opravi pregled samo tistih objektov, naprav in opreme, na podlagi katerih lahko oceni stanje požarne varnosti objekta. Med preventivnim pregledom lahko lastnika ali uporabnika zaprosi za podatke in pojasnila v zvezi s požarno varnostjo ter na podlagi ocene stanja, komisija lastniku ali uporabniku da strokovna navodila, predloge, nasvete in opozorila.

O preventivnem pregledu se piše zapisnik v dveh izvodih, od katerega se en izvod izroči lastniku ali uporabniku objekta po zaključenem preventivnem pregledu.

Če so med preventivnimi pregledi varstva pred požarom ugotovljene pomanjkljivosti, ki predstavljajo neposredno nevarnost za nastanek požara, gasilska organizacija ali gasilska enota o tem obvesti pristojno inšpekcijo.

76. Varovanje osebnih in drugih podatkov

Predsedniki in člani komisij za preventivne preglede so dolžni varovati osebne in druge podatke, s katerimi so se seznanili med opravljanjem preventivnih pregledov objektov. Gasilska organizacija ali gasilska enota v zvezi z ugotovitvami preventivnih pregledov varstva pred požarom, ne sme javno posredovati osebnih podatkov oziroma podatkov iz katerih bi bila razvidna identiteta osebe na katero se nanašajo.

Gasilska enota in gasilci morajo podatke, ki so jih prejeli s požarnimi načrti, ki so jim jih dostavile gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije v skladu s predpisi, uporabljati le za izvajanje operativnih nalog gasilstva ter za pripravo in usposabljanje za te naloge. Tako pridobljenih podatkov ne smejo javno predstavljati, niti jih posredovati nepooblaščenim osebam.

VZDRŽEVANJE PRIPRAVLJENOSTI

77. Operativna pripravljenost gasilske enote

Za vzdrževanje stalne in povečane operativne pripravljenosti v primerih, določenih s predpisi kot so povečana požarna ogroženost ali grozeča nevarnost naravne ali druge nesreče, gasilske enote organizirajo in opravljajo dežurstva, požarne straže in patrulje. Način zagotavljanja stalne in povečane operativne pripravljenosti mora biti določen v operativnem načrtu gasilske enote, ki je sestavni del občinskega načrta zaščite in reševanja. Za vzdrževanje stalne operativne pripravljenosti se lahko gasilske enote dogovorijo, da se med seboj dopolnjujejo, v določenih primerih tudi nadomeščajo in te rešitve določijo v svojih operativnih načrtih. Praviloma cela gasilska enota ne sme za dalj časa zapustiti operativnega območja za katerega je pristojna, če jo ne nadomešča v tem času druga gasilska enota.

Način vzdrževanja operativne pripravljenosti v gasilski enoti je odvisen od vrste in statusa gasilske enote, pri čemer se mora zagotavljati po prejemu obvestila o požaru ali drugi nesreči oziroma zahtevi za odhod na intervencijo:

- pri poklicni gasilski enoti, da izvozi najkasneje v eni minuti po prejemu pozivu;
- pri osrednji gasilski enoti, da izvozi najkasneje v petih minutah po prejemu pozivu oziroma odvisno od kategorije gasilske enote;
- pri drugih gasilskih enotah, da izvozijo najkasneje v petnajstih minutah po prejemu pozivu.

Izvoz je čas od prejema obvestila o nesreči in aktiviranja gasilske enote do izvoza enega ali več gasilskih vozil s posadkami na gasilsko intervencijo.

78. Zagotavljanje izvoza na gasilsko intervencijo

Izvoz gasilske enote na gasilsko intervencijo in časi izvoza, določeni s temi pravili, se zagotavljajo:

- s stalno prisotnostjo ustrezne gasilske skupine ali enote v poklicni gasilski enoti;
- s stalnim dežurstvom v gasilski enoti s poklicnim jedrom;
- z občasnim dežurstvom v gasilski enoti v prostovoljnih gasilski enoti ob povečani požarni ali drugi grozeči nevarnosti;
- s stalno dosegljivostjo izven sedeža gasilske enote z nošenjem tehničnih sredstev za obveščanje (pozivnikov in drugih dopolnilnih sredstev zvez) tako, da se zagotovi prihod v gasilsko enoto v času, ki omogoča pravočasen izvoz;
- s pravočasnim aktiviranjem gasilcev.

79. Dežurstvo

Dežurstvo opravljajo gasilci. Njihove dolžnosti med dežurstvom določi poveljnik gasilske enote, ki izdela ali potrdi razpored, na podlagi katerega gasilci opravljajo dežurstvo.

Gasilec, ki je opravljal dežurstvo, je po predaji dolžnosti pravilom oproščen drugih del v gasilski enoti, razen, če se v tem času zgodi nesreča oziroma bi prekinitev že začel dela

povzročila škodljive posledice za gasilsko enoto oziroma za življenje gasilcev in drugih oseb. V takem primeru je gasilec lahko poklican k opravljanju operativnih gasilskih nalog. Delo poklicnih gasilcev v teh primerih je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/05 – uradno prečiščeno besedilo in 95/07 – ZSPJS – H) in z Zakonom o gasilstvu.

80. Požarna straža

Ob povečani požarni ogroženosti ali drugi grozeči nesreči, gasilska enota opravlja požarno stražo. Gasilska enota lahko opravlja požarno stražo na svojem operativnem območju, po potrebi pa tudi izven tega območja, če je tako določeno s pogodbo o opravljanju javne gasilske službe oziroma z občinskim načrtom zaščite in reševanja.

V času povečane požarne ogroženosti morajo biti gasilske enote na območju, za katero je razglašena povečana požarna ogroženost, v stanju povečane operativne pripravljenosti. Za povečano operativno pripravljenost mora biti določeno najnujnejše število moštva oziroma sestav ter njihova razporeditev na območju povečane požarne ogroženosti. Požarna straža se mora izvajati dokler traja povečana požarna ogroženost ali dokler ta ukrep ni preklican.

Kadrovsko sestavo ter gasilsko zaščitno in reševalno opremo za opravljanje požarne straže določi poveljnik gasilske enote. Pri tem upošteva po potrebi tudi zahteve uporabnika oziroma izvajalca nevarnih del, glede na vrsto del oziroma ogroženosti, zaradi katere se opravlja požarna straža, pravila gasilske stroke ter operativni načrt gasilske enote in temu prilagodi vrsto ter obseg požarne straže.

81. Gasilska patrolja

Gasilska patrolja izvaja operativno nadzorovanje ogroženega območja v primeru velike požarne ogroženosti ali ogroženosti zaradi naravne ali druge nesreče. Kadrovsko sestavo, gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter časovni raspored obhodov gasilske patrolje določi poveljnik gasilske enote.

GASILSKE INTERVENCIJE

82. Gasilska intervencija

Gasilska intervencija je izvajanje operativnih nalog gasilstva ob požaru, naravni ali drugi nesreči oziroma z namenom, da se reši ali zavaruje ljudi, premoženje, okolje, živali ali kulturna dediščina.

Gasilska intervencija se začne v trenutku, ko gasilska enota sprejme obvestilo o nesreči ali zahtevo za intervencijo ter obsega čas odhoda na gasilsko intervencijo, izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči med intervencijo, vrnitev gasilske enote na sedež in se zaključi z vzpostavitvijo pripravljenosti gasilske enote za novo gasilsko intervencijo.

Gasilci morajo med vsako gasilsko intervencijo obvezno uporabljati osebno gasilsko zaščitno opremo, da bi zavarovali svoje zdravje in življenje. Vodja intervencije po potrebi določi uporabo skupne zaščitne opreme, ki so jo gasilci, ki sodelujejo v gasilski intervenciji dolžni uporabljati. Gasilec mora opozoriti sotovariša, ki ne uporablja osebne ali skupne zaščitne opreme, da s tem ogroža sebe in sotovariše.

83. Načela delovanja

Taktična gasilska enota, ki posreduje ob nesreči, mora biti praviloma avtonomna tako, da strokovno opravi naloge zaščite, reševanja in pomoči v odvisnosti od vrste nesreče in njenih posledic. Vsaka gasilska intervencija, ki jo izvrši gasilska enota, mora biti izvedena po načelih gasilske stroke tako, da je zagotovljena poleg učinkovite zaščite in reševanja tudi zaščita gasilcev ter potrebna podpora.

Pri gašenju oziroma izvajanju zaščite, reševanja in pomoči, morajo gasilci sodelovati toliko časa, dokler požar ni pogašen oziroma dokler ni končano reševanje ogroženih oseb ali njihovo premoženje oziroma dokler moštvo ni zamenjano.

Gasilska enota ne sme zapustiti kraja nesreče brez povelja nadrejenega. Posamezni gasilec se med gasilsko intervencijo ne sme oddaljevati od svoje gasilske enote brez dovoljenja nadrejenega.

Po vrnitvi z gasilske intervencije morajo gasilci brez odlašanja gasilska vozila ter gasilsko zaščitno in reševalno opremo očistiti in pripraviti za uporabo v naslednji gasilski intervenciji.

84. Javno in notranje alarmiranje

Javno in notranje alarmiranje gasilcev in gasilskih enot se izvaja zaradi aktiviranja gasilskih enot pri izvajanju javne gasilske službe, pomoči ob naravnih in drugih nesrečah na območju države oziroma izven države. Oba načina alarmiranja morata biti določena v operativnem gasilskem načrtu gasilske enote in usklajena z občinskim načrtom zaščite in reševanja.

Javno alarmiranje gasilcev in gasilskih enot se izvaja s pomočjo siren za javno alarmiranje in sporočil v medijih, za aktiviranje vseh gasilskih enot in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč ter prebivalcev na določenem območju, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča, kot sestavni del sistema za opazovanje, obveščanje in alarmiranje na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Notranje alarmiranje gasilcev se izvaja znotraj gasilske enote v skladu z načrtom notranjega aktiviranja gasilcev preko telefona in drugih sredstev obveščanja, s katerimi se gasilce kliče na sedež gasilske enote.

Načrt obveščanja in aktiviranja gasilskih enot je sestavni del operativnega gasilskega načrta.

85. Aktiviranje gasilcev, poveljnikov in gasilskih enot

Aktiviranje gasilcev, poveljnikov gasilskih enot in gasilskih poveljstev ter gasilskih enot se izvaja v skladu s predpisi o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Aktiviranje se izvaja:

- s tihim pozivanjem s pozivniki, pri čemer poveljnik gasilske enote tedensko ali za drugo časovno obdobje, določa gasilce, ki nosijo naprave za tiho pozivanje, če ta način aktiviranja v gasilski enoti ni urejen drugače;
- s sirenami za javno alarmiranje z gasilskim znakom za aktiviranje gasilcev v nižje kategoriziranih gasilskih enotah oziroma izven mestnih središč;
- po telefonu in na druge načine.

86. Stopnje alarmiranja gasilskih enot

Alarmiranje gasilskih enot obsega štiri stopnje alarma in sicer:

- prva stopnja alarma – aktivira se gasilska enota, ki je odgovorna za operativno območje, na katerem je nastal požar ali druga nesreča in po potrebi, glede na obseg nesreče, še osrednja gasilska enota v občini. Če je osrednja gasilska enota v občini poklicna, se ta aktivira v vseh primerih. Če je nastal požar ali druga nesreča na območju, ki je od sedeža poklicne teritorialne gasilske enote oddaljeno do 8 minut vožnje z gasilskim vozilom, se ob manjših požarih ali nesrečah aktivira samo poklicna gasilska enota;
- druga stopnja alarma - dodatno se aktivira še osrednja gasilska enota, če ni bila aktivirana že v prvi stopnji alarma ter druge gasilske enote na območju občine po odločitvi vodje intervencije;
- tretja stopnja alarma – dodatno se aktivirajo še druge ali preostale gasilske enote na območju občine po odločitvi vodje intervencije;
- četrta stopnja alarma – aktivirajo se gasilske enote v sosednjih občinah ter druge gasilske enote v skladu z regijskimi ali državnimi načrti zaščite in reševanja.

87. Združevanje alarmnih stopenj

Občina določi glede na ogroženost svojega območja, nesreče in druge pojave, zaradi katerih je potreben takojšen prehod na tretjo oziroma četrto stopnjo alarma gasilskih enot, pri čemer upošteva zlasti:

- nesreče, ki ogrozijo veliko število oseb oziroma obstaja nevarnost večjega števila poškodovanih in mrtvih (velik požar v visoki zgradbi, požar v objektih, kjer se zbira večje število ljudi, kot so nakupovalni centri, bolnišnice, šole in drugi);
- nesreče, ki lahko povzročijo veliko materialno ali ekološko škodo (požar v industrijskem obratu, uhajanje nevarnih snovi v zrak, vodo, zemljo in podobno);
- nesreče z veliko poškodovanimi, ki potrebujejo hitro pomoč kot so množične prometne nesreče na cesti (verižna trčenja na cesti, nesreče v predorih), nesreče na železnici, na vodi in podobno;
- naravne nesreče (potres, poplava, plaz in podobno).

88. Sprejemna centrala ali center

Gasilska enota, ki ima lastno sprejemno centralo ali center, mora zagotoviti, da se evidentirajo vsi klici, dogodki in druge aktivnosti v gasilski enoti, ki potekajo preko sprejemne centrale ali centra. Zapisi o delovanju sprejemne centrale ali centra med nesrečami se hranijo najmanj 5 let. Vpogled v zapise o delovanju sprejemne centrale ali centra imajo samo osebe, ki jih pooblasti poveljnik gasilske enote.

Gasilska enota preko svoje sprejemne centrale ali centra lahko izvaja notranje aktiviranje gasilcev v okviru gasilske enote, poroča pristojnemu centru za obveščanje o delovanju gasilske enote in posreduje druga sporočila.

89. Izvoz na intervencijo

Po prejemu obvestila o požaru ali drugi nesreči ter izvedenem aktiviranju gasilcev, poveljnik ali vodja gasilske enote določi sestav moštva, število in vrsto gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme za izvedbo gasilske intervencije, pri čemer upošteva vrsto in obseg nesreče, razpoložljivo moštvo in gasilsko opremo ter pravila gasilske stroke tako, da je zagotovljena učinkovita izvedba intervencije in varnost gasilcev med intervencijo.

Ko posadke zasedejo svoja mesta v gasilskih vozilih, izda poveljnik ali vodja gasilske enote oziroma pooblaščen ali dežurni gasilec povelje za izvoz gasilske enote, o čemer se obvesti tudi pristojni center za obveščanje. Poveljnik gasilske enote oziroma poveljujoči mora center za obveščanje obvestiti tudi o prihodu na kraj nesreče oziroma izvajanja intervencije. Zveze s

centrom za obveščanje lahko vzdržuje sprejemna centrala oziroma center na sedežu gasilske enote.

90. Vožnja na intervencijo

Gasilska enota se vozi na gasilsko intervencijo v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa. Poveljnik gasilske enote oziroma poveljujoči določi smer vožnje, pri čemer upošteva najkrajšo pot in varnost vožnje.

Na vožnji na intervencijo uporabljajo gasilska vozila predpisane svetlobne in zvočne signale v skladu s predpisi o varnosti v cestnem prometu. Zvočni signali se ponoči uporabljajo le izjemoma, če je neposredno ogroženo večje število oseb. Uporaba zvočnih signalov ni dovoljena pri tistih intervencijah, kjer ni neposredno ogrožena varnost ljudi in premoženja.

Voznik gasilskega vozila je lahko med vožnjo brez gasilske zaščitne opreme.

Če ima gasilsko vozilo med vožnjo na intervencijo prometno nesrečo, mora voznik z gasilskim vozilom počakati na kraju prometne nesreče. Izjema je le prometna nesreča I. kategorije, pri kateri na kraju nesreča počaka voznik, ki je bil udeležen v nesreči, gasilsko vozilo pa lahko z drugim voznikom nadaljuje z vožnjo na kraj intervencije.

91. Vodja intervencije

Vodja intervencije je v skladu z Zakonom o gasilstvu poveljnik gasilske enote, ki je odgovorna za operativno območje na katerem je nastal požar ali druga nesreča, poveljujoči določeni formacijski sestavi gasilske enote, vodja izmene, gasilec, posebej usposobljen za vodenje intervencij oziroma gasilec, ki ga pooblasti poveljnik gasilske enote. Vodja intervencije v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji je poveljnik ali vodja gasilske enote, ki jo organizira gospodarska družba, zavod ali druga organizacija v kateri je nastal požar ali druga nesreča oziroma potreba po gasilski intervenciji.

Intervencijo, pri kateri sodeluje več gasilskih enot, vodi pristojni poveljnik oziroma vodja intervencije iz gasilske enote, na območju katere je požar ali druga nesreča nastala. Intervencijo v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji, ki ima svojo poklicno gasilsko enoto, vodi v vseh primerih poveljnik te gasilske enote.

Vodja gasilske intervencije se med intervencijo lahko zamenja zaradi opravičenih razlogov. V vseh fazah izvajanja zaščite, reševanja in pomoči med intervencijo, je lahko vodja intervencije le ena oseba. O spremembi vodje intervencije se mora obvestiti pristojni center za obveščanje.

92. Vodenje intervencije

Vodja intervencije gašenje požara in druge operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči, vodi v skladu z načeli gasilske stroke in gasilske taktike ter poveljuje in usklajuje delovanje vseh gasilskih enot oziroma pri določenih nesrečah v skladu z načrti zaščite in reševanja tudi drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Poveljnik višje kategorizirane gasilske enote ali višji po činu v skladu z Zakonom o gasilstvu, prevzame ob prihodu na kraj intervencije vodenje intervencije, če se z vodjo intervencije ne sporazumeta drugače. Poveljnik višje kategorizirane gasilske enote ali višji po činu, mora prevzeti vodenje gasilske intervencije, če je očitno, da vodja intervencije vodi intervencijo napačno ali bistveno v nasprotju s temi pravili.

93. Izbira načina reševanja ljudi in premoženja

Vodja intervencije na podlagi ocene razmer na kraju nesreče odredi način reševanja ljudi in premoženja, uporabo in način uporabe gasilske zaščitne in reševalne opreme ter taktiko intervaniranja (varnostne ukrepe, oskrbo z vodo, razpored gasilske opreme, uporabo zaščitnih sredstev in drugo), skladno z načeli gasilske stroke in gasilske taktike. Odločitev o načinu reševanja mora temeljiti tudi na oceni varnosti in zaščite gasilcev ter drugih reševalcev, ki sodelujejo v intervenciji.

94. Operativno vodstvo intervencije

V gasilskih intervencijah, pri katerih sodeluje večje število gasilskih enot, vsi poveljniki sodelujočih gasilskih enot sestavljajo operativno vodstvo intervencije, ki ga vodi vodja intervencije. Če v intervenciji sodelujejo druge reševalne enote, se njihovi vodje vključijo v operativno vodstvo intervencije. Člani operativnega vodstva intervencije so za svoje delo odgovorni vodji intervencije.

95. Operativno vodstvo intervencije ob velikih požarih in nesrečah

Ob požarih ali nesrečah velikega obsega lahko pristojni poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije v skladu z načrti zaščite in reševanja, oblikuje operativno vodstvo intervencije, ki ga sestavljajo poleg vodje intervencije še člani:

- za varnost;
- za koordinacijo;
- za stike z javnostmi;
- za vodenje operativnih enot, ki so mu podrejeni vodje dveh ali več sektorjev, ki jih določi vodja intervencije;
- za načrtovanje;
- za logistiko;
- za informacijsko komunikacijsko in administrativno podporo.

V operativnem vodstvu intervencije iz prejšnjega odstavka sodeluje tudi predstavnik pristojnega štaba Civilne zaščite in po potrebi predstavniki drugih reševalnih služb, policije in Slovenske vojske.

Ob požarih v naravnem okolju oziroma drugih nesrečah pri katerih poteka intervencija več dni, se vodi intervencije in članom operativnega vodstva intervencije, določijo namestniki tako, da operativno vodstvo intervencije deluje neprekinjeno v izmenah.

96. Delovodnik

Operativno vodstvo intervencije organizira svoje delo tako, da vodi delovodnik iz katerega so razvidne zlasti vse odločitve vodje intervencije, prihod gasilskih ali drugih enot na delovišča, njihove naloge, morebitne poškodbe med delom ter odhod gasilskih in drugih enot z območja intervencije.

97. Naravne in druge nesreče velikega obsega

Ob naravnih in drugih nesrečah velikega obsega oziroma nesrečah v katerih je potrebno sodelovanje večjega števila različnih gasilskih in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč ter so aktivirani štabi za Civilno zaščito, vodja intervencije vodi intervencijo v skladu z usmeritvami pristojnega poveljnika in štaba Civilne zaščite.

Vodja intervencije mora med intervencijo v predpisanih časih in primerih poročati o poteku intervencije pristojnemu centru za obveščanje, nadrejenemu gasilskemu poveljniku ter

pristojnemu poveljniku in štabu Civilne zaščite, če je aktiviran. Vodja intervencije je dolžan poročati centru za obveščanje in nadrejenemu gasilskemu poveljniku oziroma drugim pristojnim organom tudi na njihovo zahtevo. Za poročanje o poteku intervencije in vzdrževanje zveze s pristojnim centrom za obveščanje, lahko vodja intervencije pooblasti enega ali več gasilcev.

98. Poveljniško mesto

Vodja intervencije ob večjih požarih in drugih nesrečah oziroma kadar oblikuje operativno vodstvo intervencije, določi poveljniško mesto s katerega vodi intervencijo in na katerem deluje tudi operativno vodstvo intervencije. Poveljniško mesto se vidno označi z rdečo zastavo oziroma ponoči z rdečo lučjo.

Poveljniško mesto mora praviloma biti izbrano tako, da je z njega zagotovljen pregled nad izvajanjem intervencije oziroma neprekinjeno poveljevanje in usklajevanje dela sodelujočih gasilskih in drugih enot ter, da ni neposredno ogroženo zaradi požara oziroma drugih posledic nesreče.

Dostop in gibanje na poveljniškem mestu je dovoljeno nadrejenim in podrejenim poveljnikom, za vse ostale pa je gibanje omejeno. Varovanje nemotenega dela vodstva intervencije na poveljniškem mestu organizira vodja intervencije. Vodja intervencije organizira po potrebi tudi informacijsko komunikacijsko podporo za delovanje na poveljniškem mestu, ki mu omogoča stalen pregled nad potekom intervencije in delovanjem enot ter potrebne zveze s podrejenimi.

99. Pooblastila vodje intervencije

V skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o gasilstvu ima vodja intervencije pravico in dolžnost da odredi:

- prepoved dostopa nepoklicanim osebam na kraj intervencije in promet mimo tega kraja;
- vstop v stanovanje oziroma drug zaprt prostor, če je neposredno ogroženo življenje ljudi in premoženje v takem prostoru;
- umik ali evakuacijo ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
- prekinitev električnega toka, dovajanje plina ali drugih vnetljivih tekočin;
- da se odvzame ali omeji uporabnikom dotok vode na območju, kjer je požar;
- uporabo vode iz bližnjih vodnjakov, cistern in rezervoarjev;
- uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
- odstranitev vozil in drugih ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo oziroma odvzem vode za gašenje;
- sežig nevarne snovi, če je ni mogoče drugače odstraniti;
- uporabo tujega prevoznega sredstva za prevoz poškodovanih oseb oziroma potrebne gasilske zaščitne in reševalne opreme;
- da vse sposobne osebe, ki so v neposredni bližini požarišča ali druge nesreče, pomagajo pri gašenju in reševanju v skladu z njihovimi sposobnostmi, z vozili, orodjem in drugimi sredstvi, ki so primerna za gašenje in reševanje,
- delno ali popolno rušitev objekta, po katerem bi se utegnil požar razširiti in tega ni mogoče drugače preprečiti;
- posek gozdnega drevja za preprečitev širjenja gozdnega požara;
- izvedbo nujnih gradbenih, tehničnih in drugih del, da se rešijo in zaščitijo ogrožene osebe;
- lastnikom ali uporabnikom stanovanjskih in drugih nastanitvenih zmožljivosti, da sprejmejo v oskrbo ogrožene osebe dokler o tem ne odločijo pristojni organi.

Vodja intervencije ukrepe iz prejšnjega odstavka odredi le, če ne more na drug način zagotoviti zaščite in reševanja ljudi in premoženja, trajati pa smejo le toliko časa kolikor je to nujno potrebno. Pri presoji obsega posameznega ukrepa mora vodja intervencije upoštevati tudi načelo sorazmernosti, da stroški za izvedbo posameznega ukrepa niso bistveno večji kot pa bi bile posledice nesreče, če ukrep ne bi bil izveden, pri čemer pa niso neposredno ogrožena človeška življenja.

Vodja intervencije ukrepe iz prvega odstavka te točke, ki povzročijo finančne posledice, odredi pisno. Če zaradi nastalih razmer ukrepa ni mogoče odrediti pisno, ga odredi ustno in pisno odredbo izda takoj, ko je to mogoče.

100. Posebna pooblastila vodje intervencije

Vodja intervencije ima pravico in dolžnost, da med gasilsko intervencijo razreši osebo, ki mu je podrejena in ki sodeluje v intervenciji, ki zaradi svojega psihofizičnega stanja ali drugih razlogov, ni sposobna opravljati operativnih gasilskih nalog ali, ki kljub opozorilu ne upošteva danih ukazov ali povelj oziroma, če vodi napačno ali v bistvenem nasprotju s temi pravili izvajanje operativnih gasilskih nalog tako, da bi to lahko neposredno ogrozilo življenje gasilcev ter drugih oseb ali bi bilo storjeno kaznivo dejanje oziroma povzročena velika materialna škoda.

101. Obveščanje javnosti

Javnost ima pravico, da je obveščena o gasilski intervenciji. Informacije o poteku in stanju med intervencijo lahko daje le vodja intervencije oziroma oseba, ki jo pooblasti.

102. Dolžnost gasilca, ki deluje izven svoje enote

Gasilec, ki je zaradi nastalih razmer med intervencijo ločen od svoje gasilske enote, se mora priključiti najbližji gasilski enoti ali skupini gasilcev in v njihovi sestavi delovati v skladu s temi pravili in gasilsko stroko, dokler ni možna njegova vrnitev v svojo enoto. O tem mora obvestiti svojo enoto takoj, ko razmere to dopuščajo.

103. Ravnanje v primeru istočasne intervencije

Če gasilska enota med izvajanjem gasilske intervencije prejme zahtevo po sodelovanju še v drugi intervenciji, poveljnik gasilske enote oziroma vodja intervencije odredi potrebno moštvo ter gasilsko reševalno opremo in jo napoti na drugo intervencijo. Če so v nesreči, ki zahteva izvedbo druge intervencije neposredno ogrožene osebe, poveljnik gasilske enote oziroma vodja intervencije intervencijo lahko prekine, vendar le, če zato niso ogroženi ljudje ter gasilsko enoto napoti na novo intervencijo.

104. Trajanje in zaključek intervencije

Gasilska intervencija traja, dokler vodja intervencije ne oceni, da so izvedene potrebne operativne gasilske naloge ter glede na razmere zagotovljena ustrezna zaščita in varnost ljudi ter premoženja oziroma uresničeni drugi cilji intervencije. Na tej podlagi vodja intervencije izda povelje za zaključek intervencije. Povelje za zaključek gasilske intervencije vodja intervencije izda tudi na podlagi odločitve pristojnega organa o zaključku intervencije.

Če je požar pogašen oziroma odpravljene posledice druge nesreče, obstaja pa verjetnost, da se bo požar oziroma druga nesreča ponovila, vodja intervencije odpusti del moštva in gasilske opreme ter na požarišču oziroma kraju nesreče zadrži del moštva in gasilske reševalne opreme v takem obsegu, da lahko učinkovito opravlja požarno stražo. Vodja intervencije mora na zaključku intervencije poskrbeti tudi, da se zavaruje rešeno premoženje.

Ko gasilska enota prejme od vodje intervencije povelje za zaključek in odhod z intervencije, mora o tem obvestiti pristojni center za obveščanje. Povelje za odhod obsega tudi določitev najugodnejše poti za varno in neovirano vrnitev gasilske enote na njen sedež brez uporabe zvočnih in svetlobnih signalov med potjo.

105. Poročilo o opravljeni gasilski intervenciji

Po končani gasilski intervenciji mora vodja intervencije ustno poročati pristojnemu centru za obveščanje ter napisati predpisano poročilo o intervenciji in ga v petih dneh poslati pristojnemu centru za obveščanje. Če je v gasilski intervenciji sodelovalo več gasilskih enot, poročilo o intervenciji izdelata samo vodja intervencije za vse sodelujoče enote.

VIII. POGlavJE

GASILSKE PRIREDITVE IN ŽALOVANJA

GASILSKE PRIREDITVE

106. Vrste gasilskih prireditev

Gasilske prireditve so gasilska praznovanja in druge javne prireditve na katerih se predstavi gasilska organizacija.

Gasilska prireditve so zlasti:

- praznovanje obletnice ustanovitve gasilske organizacije;
- razvitje gasilskega prapora;
- prevzem gasilskega objekta;
- prevzem gasilske zaščitne ali reševalne opreme;
- parada ob pomembnem gasilskem dogodku;
- druga gasilska praznovanja;
- javna gasilska vaja;
- razstava ali predstavitev gasilske dejavnosti, gasilske zaščitne in reševalne opreme.

107. Naloge organizatorja gasilske prireditve

Organizator gasilske prireditve mora:

- pripraviti program prireditve, ki obsega namen, vsebino, kraj in čas prireditve ter sodelujoče;
- s programom prireditve seznaniti višjo gasilsko organizacijo ter pristojni občinski organ;
- prigrasiti gasilsko prireditev v skladu s predpisi pristojnemu organu ter pridobiti predpisana dovoljenja in soglasja.

108. Kraj in čas gasilske prireditve

Organizator gasilske prireditve se praviloma dogovori o kraju in času prireditve s sodelujočimi ter upošteva tudi druge prireditve, ki se istočasno dogajajo na širšem območju gasilske prireditve. Poleti se gasilske prireditve načrtujejo praviloma v poznih popoldanskih urah.

109. Sodelovanje gasilcev in praporščakov

Na gasilskih prireditvah gasilci nosijo predpisane uniforme brez gasilskega pasu. Poleti lahko nosijo gasilci na gasilski prireditvi gasilsko srajco z gasilsko kravato oziroma poklicni gasilci majice ali druga predpisana oblačila. Če so gasilci v formacijski sestavi ali v postroju, morajo biti pokriti s predpisanim pokrivalom.

Praporščaki in njihovi spremljevalci, gasilci pri dajanju raporta ter gasilci v častnem vodu na gasilskih prireditvah, nosijo gasilski pas, bele rokavice in čelado.

Organizator gasilske prireditve mora skrbeti za enotni izgled gasilcev na gasilski prireditvi.

110. Program gasilske prireditve

Gasilska prireditev praviloma obsega pozdrav, nagovor, podelitev gasilskih odlikovanj in priznanj, počastitve oziroma slovesne izročitve v uporabo, verski del ter kulturni in zabavni del.

111. Pozdrav organizatorja

Pozdrav praviloma opravi najvišji po činu in položaju v gasilski organizaciji, ki je organizator gasilske prireditve.

Predstavnike državnih organov se pozdravlja po naslednjem vrstnem redu:

- predsednika Republike Slovenije;
- predsednika Državnega zbora Republike Slovenije;
- predsednika Vlade Republike Slovenije;
- predsednika Državnega sveta Republike Slovenije;
- predsednika Ustavnega sodišča Republike Slovenije;
- Varuha človekovih pravic;
- ministre, če jih je več najprej ministra, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ali varstvo pred požarom;
- poslance Državnega zbora Republike Slovenije;
- poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije;
- generalnega direktorja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje;
- glavnega inšpektorja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- predsednika Gasilske zveze Slovenije in Združenja slovenskih poklicnih gasilcev,
- poveljnika Gasilske zveze Slovenije,
- člane Upravnega odbora, Nadzornega odbora in Arbitraže Gasilske zveze Slovenije,
- predstavnika verske skupnosti,
- predstavnike nevladnih organizacij na ravni države.

Na ravni gasilske zveze se najprej pozdravi predstavnike državnih organov in organizacij iz prejšnjega odstavka, nato pa po naslednjem vrstnem redu:

- župane občin, ki jih povezuje gasilska zveza;
- predstavnike upravne enote ali drugih teritorialnih enot državnih organov, ki delujejo na območju gasilske zveze;
- regijskega poveljnika Civilne zaščite;
- predsednika gasilske zveze,
- poveljnika gasilske zveze,
- predstavnike drugih gasilskih zvez;
- predstavnika verske skupnosti;
- predstavnike drugih društev in njihovih zvez.

Na občinski ravni se pozdravlja najprej predstavnike državnih organov in organizacij, nato predstavnike na ravni gasilske zveze iz prejšnjega odstavka ter nato po naslednjem vrstnem redu:

- župana;
- člane občinskega sveta;
- poveljnika Civilne zaščite;
- poveljnika gasilskega poveljstva občine;
- verskega predstavnika,
- predstavnike drugih društev.

112. Nagovor

Organizator gasilske prireditve v programu določi število govornikov, praviloma največ tri. Vrstni red govornikov je obraten od vrstnega reda pozdravljanja na prireditvi tako, da zadnji govori govornik, ki je najvišji po položaju.

113. Podelitve odlikovanj in priznanj

Podelitve gasilskih odlikovanj se opravi tako, da voditelj programa ali predstavnik gasilcev prebere akt o podelitvi gasilskega odlikovanja praviloma z obrazložitvijo. Predstavnik gasilske organizacije, praviloma z visokim činom in položajem v gasilski organizaciji, nato opravi podelitev gasilskega odlikovanja. Prejemnik gasilsko odlikovanje prejme praviloma v gasilski uniformi in v položaju »mirno«.

Gasilska odlikovanja se podeljujejo od najnižjega do najvišjega po vrsti in stopnji odlikovanja. Odlikovanja Gasilske zveze Slovenije podeljuje predstavnik Gasilske zveze Slovenije. Odlikovanja drugih gasilskih organizacij podeljujejo njihovi predstavniki. Gasilsko odlikovanje se podeljuje na slovesen način in praviloma osebno odlikovancu. Posmrtno se gasilsko odlikovanje vroči svojcem pokojnega gasilca.

Značko za dolgoletno delo v gasilski organizaciji praviloma izroči prejemniku predstavnik gasilske zveze.

Na gasilski prireditvi se lahko podeljujejo tudi državna odlikovanja gasilcem in gasilskim organizacijam po predpisih, ki urejajo podeljevanje državnih odlikovanj. Državna odlikovanja izroča gasilskim organizacijam in gasilcem predstavnik države.

Določbe te točke o podeljevanju gasilskih odlikovanj se smiselno uporabljajo tudi za podeljevanje činov, priznanj, nagrad in častnih nazivov.

Po podelitvi gasilskih odlikovanj predstavnik gasilske organizacije, ki podeljuje odlikovanja, vsem odlikovancem čestita in se jim zahvali.

114. Gasilske počastitve

S počastitvijo se na slovesen način gasilski enoti preda gasilski prapor, izvede otvoritev gasilskega doma ali drugega gasilskega objekta, preda v uporabo gasilsko vozilo ali druga zaščitna in reševalna gasilska oprema oziroma obeleži druga za gasilsko enoto pomembna pridobitev.

Počastitev praviloma poteka po naslednjem postopku:

- po napovedi dogodka ima župan, pokrovitelj, boter, sponzor ali druga zaslužna oseba kratek nagovor prisotnih, preda gasilski prapor oziroma prereže trak ali na drug primeren

- način preda gasilski objekt oziroma gasilsko vozilo ali drugo gasilsko opremo gasilski enoti;
- gasilski prapor in gasilski dom se praviloma preda predsedniku ali predstojniku gasilske organizacije, gasilsko vozilo in druga reševalna oprema, pa se praviloma preda poveljniku gasilske enote;
  - predsednik oziroma predstojnik ali poveljnik se zahvali in preda gasilski prapor praporščaku, ključke gasilskega doma ali drug gasilski objekt gospodarju, gasilsko vozilo vozniku oziroma drugo reševalno opremo gasilcu, ki bo skrbnik te gasilske opreme. Praporščak, gospodar, voznik oziroma drug prejemnik se zahvali in obljubi, da se bo objekt oziroma gasilsko vozilo ali gasilska oprema namensko in strokovna uporabljala in skrbno hranila.

Gasilska enota, ki prevzema prapor, gasilski dom, gasilsko vozilo ali drugo gasilsko opremo ter drugi gasilci, sodelujejo na slovesnosti med predajo v položaju "MIRNO - POZDRAV", po zaključku prevzema, pa se jim poveljuje »MIR – NO« in »NA MESTU – ODMOR«.

115. Verski del

Kot sestavni del gasilske prireditve se lahko opravi blagoslovitev gasilskega prapora, gasilskega doma ali drugega gasilskega objekta, gasilskega vozila ali druge gasilske opreme, ki jo opravi pristojni predstavnik verske skupnosti. O poteku tega dela gasilske prireditve se dogovorita organizator in predstavnik verske skupnosti.

Pri gasilskih prireditvah ob visokih obletnicah ustanovitve gasilske organizacije ali prevzemu gasilskih domov in drugih objektov, se lahko organizira pred ali po gasilski prireditvi verski obred v verskem objektu. Gasilci po svoji volji odločajo o udeležbi na verskem obredu. Verskemu obredu prisostvujejo kot ostali udeleženci brez pokrival na glavi.

116. Kulturni program

Kulturni program na gasilski prireditvi se pripravi in izvede glede na vsebino in namen gasilske prireditve.

117. Zabavni program

Zabavni del programa se praviloma izvede ločeno in po glavnem delu gasilske prireditve.

118. Razvitje gasilskega prapora

Razvitje gasilskega prapora se opravi slovesno praviloma na odprtem prostoru pred postrojeno gasilsko enoto, drugimi vabljenimi gasilskimi enotami, gasilci in občani.

Levo in pred postrojem gasilske enote, katere prapor se razvija, gledano proti formaciji, se postrojijo praporščaki in njihovi spremljevalci. Desno in pred postrojem gasilske enote je mesto godbe, ki je obrnjena proti praporom. Razvitje prapora se izvede na sredini prostora, ki ga omejujejo gasilska enota v postroju, praporščaki in spremljevalci na levi ter gasilska godba na desni strani.

Pri razvitju gasilskega prapora sodelujejo darovalec prapora oziroma župan ali predstavnik občine, predsednik oziroma predstojnik gasilske organizacije, poveljnik gasilske organizacije in praporščak s spremljevalcema.

Pri razvitju prapora v zaprtem prostoru se razporeditev gasilske enote, praporščakov, godbe in drugih, smiselno prilagodi razmeram v prostoru.

119. Potek razvitja gasilskega prapora

Poveljujoči poveljuje »MIRNO - POZDRAV«, godba nato zaigra gasilsko koračnico in na prostor prikorakajo praporščaki s spremljevalci in se postavijo na mesto določeno za gasilske prapore. Po razvrstitvi praporov poveljujoči poveljuje "MIR - NO, NA MESTU - ODMOR".

Po napovedi dogodka darovalec prapora oziroma druga oseba pripravi prapor za razvitje, poveljujoči poveljuje »MIRNO - POZDRAV« in med igranjem koračnice, darovalec razvije prapor ter ga preda predsedniku oziroma predstojniku gasilske organizacije.

Predsednik oziroma predstojnik gasilske organizacije prevzame prapor in ga nagne v smeri proti postrojeni gasilski enoti pod kotom 45 stopinj. Pristopita poveljnik gasilske enote z leve in praporščak z desne strani, obrnjena proti praporu ter položita desni roki na kopjišče prapora. Nato predsednik oziroma predstojnik gasilske organizacije izreče zaobljubo: »Prevzemam prapor in obljubljam, da bo naše članstvo z nesebičnim delom vedno in povsod dokazovalo, da je vredno biti član gasilske organizacije in da bo pod tem praporom enotno in složno«.

Po zaobljubi predsednik oziroma predstojnik gasilske organizacije preda prapor praporščaku, poveljujoči pa poveljuje »MIR - NO, NA MESTU ODMOR«. Sledi pripenjanje trakov na prapor po vrstnem redu, ki ga določi organizator. Lahko se opravi tudi blagoslov prapora.

Po končanem pripenjanju trakov na prapor, praporščak v spremstvu dveh spremljevalcev opravi pozdrav prapora z vsemi prisotnimi prapori tako, da se s plamenico na kopjišču prapora dotakne plamenice na kopjišču vsakega prisotnega prapora in se na koncu postavi na čelo razvrščenih praporov.

Predsednik oziroma predstojnik gasilske organizacije, katere prapor se razvija, se v imenu gasilske organizacije zahvali darovalcu prapora in darovalcem trakov ter žebličkov. Prebere se seznam vseh darovalcev.

Po zahvali predsednika oziroma predstojnika gasilske organizacije sledijo pozdravni nagovori.

Po končanem programu poveljujoči poveljuje »ZA ODHOD PRAPOROV - MIRNO POZDRAV«, zaigra koračnica in praporščaki s spremljevalci odkorakajo s prireditvenega prostora. Poveljujoči poveljuje »MIR - NO, PROSTO« in razvitje prapora je s tem zaključeno.

120. Zamenjava gasilskega prapora

V primeru, da se zamenja stari prapor z novim praporom, je postopek razvitja prapora naslednji:

- stari prapor prinese praporščak s spremljevalcema na prireditveni prostor na čelu formacije praporov in nato sledi razvitje novega prapora;
- po končanem pripenjanju trakov na novi prapor, praporščak novega prapora s spremljevalcema opravi pozdrav starega prapora z dotikom plamenic na kopjišču, nato pa oba praporščaka nadaljujeta pozdrav z ostalimi prapori, ki sodelujejo pri razvitju novega prapora;
- po zaključenem pozdravljanju praporov se praporščaka s spremljevalcema z novim in starim praporom vrmeta na čelo formacije praporov. Praporščak stari prapor zvije, spremljevalca pa ga povežeta s trobojnico.

V nadaljevanju poteka gasilska slovesnost kot pri razvitju novega prapora.

121. Gasilska parada

Gasilska parada je nastop gasilcev z mimohodom gasilskih formacij in gasilskih vozil ter druge gasilske opreme. V paradi lahko sodelujejo tudi enote drugih reševalnih služb oziroma sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Formacije gasilcev in gasilskih vozil, ki sodelujejo v gasilski paradi, se formirajo v kolono, ki jo sestavljajo čelo, glavni del in gasilska vozila. V koloni so praviloma gasilci razvrščeni v vrste po štiri osebe ali več.

Za večje gasilske parade organizator imenuje poveljstvo parade, ki imenuje poveljnika parade ter izdela načrt parade, v katerem so določeni ukrepi za nemoten potek parade.

122. Čelo kolone

Čelo kolone sestavljajo:

- zastavonoša z državno zastavo in s spremljevalcema;
- udeleženci v narodnih nošah;
- godba na pihala;
- nosilec gasilskega znaka s spremljevalcema;
- poveljnik parade z dvema pomočnikoma;
- praporščak za gasilskim praporom organizatorja parade z dvema spremljevalcema;
- častna enota;
- gasilski prapori, če niso razvrščeni na čelo ešalonov.

Poveljnik in pomočnika poveljnika parade, praporščaki in spremljevalci ter gasilci v častni enoti nosijo čelado, bele rokavice in gasilski pas.

123. Glavni del kolone

Glavni del kolone sestavljajo ešaloni:

- gasilske mladine;
- članic;
- članov;
- drugih udeležencev parade.

Ešaloni članic in članov so sestavljeni po velikosti in po vrstah gasilskih uniform. Čelo ešalona sestavljajo vodja ešalona, gasilski prapori in gasilski poveljniki ali vodje. V oddaljenosti treh do petih korakov za njimi, sledijo članice in člani razporejeni v formaciji po velikosti.

Gasilski poveljniki ali vodje so ne glede na velikost v prvi vrsti ešalona.

Gasilci v paradi nosijo predpisano uniformo.

Vodje ešalonov nosijo uniforme kot jih nosijo gasilci v ešalonu.

124. Gasilska vozila

Na čelu kolone gasilskih vozil so stara gasilska vozila, ki predstavljajo gasilsko tehnično kulturno dediščino.

Gasilska vozila so razvrščena v formaciji od lažjih do težjih gasilskih vozil oziroma od gasilskih vozil za splošne namene do specialnih vozil. Gasilska vozila imajo lahko pripete priklopnike oziroma prikolice z namensko reševalno opremo, kot so čolni in podobno.

Formacija gasilskih vozil je praviloma v dveh vrstah, če to omogoča prostor oziroma prometnica po kateri poteka parada.

Gasilska vozila v koloni vozijo mimo slavnostne tribune s primerno hitrostjo. Med kolono, ki jo tvorijo pešci in čelom kolone gasilskih vozil mora biti ustrezen razmak. Čelo motoriziranega dela parade ima lahko svojega vodjo, ki se vozi v poveljniškem vozilu kot vodja ešalona.

V gasilskem vozilu, ki je v paradi, sta voznik in spremljevalec v delovni obleki in s kapo.

Gasilska vozila v paradi ne uporabljajo zvočnih signalov.

125. Potek parade

Po formiranju ešalonov in kolone poveljnik parade ter njegova pomočnika pregledajo formacije. Poveljnik parade se po pregledu kolone s pomočnikoma napoti k najvišjemu predstavniku gasilske organizacije po položaju na slavnostni tribuni, mu poroča o stanju in pripravljenosti gasilske parade ter ga zaprosi za dovoljenje, da se parada začne. Po odobritvi začetka parade se poveljnik parade s pomočnikoma vrne na čelo parade ter izda povelje vodjem ešalonov za začetek parade.

Ko se poveljnik parade ali vodje ešalonov približajo slavnostni tribuni na 10 m, poveljujejo »POZDRAV NA - DESNO oziroma POZDRAV NA - LEVO« glede na lokacijo slavnostne tribune in pozdravijo z gasilskim pozdravom. Gasilci v formaciji pozdravljajo v skladu s temi pravili in pravili o razvrščanju.

Gasilci na slavnostni tribuni oziroma pri spremljanju gasilske parade pozdravljajo z gasilskim pozdravom v položaju »mirno« mimohod državne zastave, gasilskega znaka, gasilskih praporov in častne enote ter mimohod posameznih ešalonov oziroma odzdravljajo poveljniku parade ter vodjem ešalonov.

Ko gre poveljnik parade mimo slavnostne tribune, izstopi iz kolone in se postavi levo ob predstavniku gasilske organizacije na slavnostni tribuni, ki mu je poročal o pripravljenosti za parado in odobril začetek parade. Nadaljnje vodenje parade prevzame pomočnik, ki ga določi poveljnik parade.

Ko se zadnja vrsta posameznega ešalona oddalji od slavnostne tribune za 10 m, vodja ešalona poveljujejo »MIR - NO«.

Če se parada zaključi s prireditvijo, se čelo parade razvrsti v skladu z načrtom parade, ešaloni pa se razvrstijo v skladu s priročnikom o razvrščanju v obliki črte vodnih kolon.

Pred razhodom udeležencev parade poveljnik parade poveljuje pozdrav odhodu praporov, zaigra koračnica in praporščaki po določeni poti zapustijo mesto prireditve. Po odhodu praporov poveljnik parade poveljuje razhod formacij.

126. Gasilske časti ob upokojitvi

Ob upokojitvi gasilca, ki je poklicno opravljal gasilsko službo, mu lahko gasilska enota izkaže gasilske časti tako, da se gasilska enota postroji, poveljujoči pa gasilca, ki odhaja v pokoj povabi, da pregleda postrojeno enoto. Med tem so lahko na gasilskih vozilih vključeni

posebni svetlobni na enem pa tudi zvočni signal. Po opravljenem pregledu gasilske enote se poveljujoči pred postrojem poslovijo od gasilca, ki odhaja v pokoj.

GASILSKA ŽALOVANJA

127. Gasilska žalovanja

Splošno žalovanje v Republiki Sloveniji, ki ga razglasi Državni zbor Republike Slovenije ali Vlada Republike Slovenije, velja tudi za gasilsko organizacijo in se izkazuje kot gasilsko žalovanje. Med gasilskim žalovanjem se:

- na gasilskih domovih zastave spustijo na pol droga;
- organizirajo komemoracije ali žalne seje;
- prilagodi program gasilskih tekmovanj in gasilskih prireditev;
- prekliče ali prestavi izvajanje kulturnih in zabavnih gasilskih prireditev.

Gasilci organizirajo gasilsko žalovanje ob smrti člana gasilske organizacije ne glede na njegovo starost, spol ali položaj v gasilski organizaciji.

Gasilci lahko skličejo žalno sejo, organizirajo častno stražo, se organizirano udeležijo pogreba s prapori in enotami oziroma na drug primeren način sodelujejo v žalnih slovesnostih ob smrti nosilcev pomembnih funkcij zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti, predstavnikov ali pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč, pripadnikov policije ali Slovenske vojske in v drugih primerih, ki so pomembni za gasilstvo in gasilsko dejavnost.

128. Pogreb člana gasilske organizacije

Pogreb člana gasilske organizacije poteka po krajevnih običajih in v skladu s predpisi. Gasilci pri pogrebu sodelujejo v skladu s temi pravili, če temu ne nasprotujejo najbližji svojci pokojnega oziroma, če je pokojni tako želel pred smrtjo. Predstavniki gasilske organizacije se o svoji udeležbi pri pogrebnih svečanostih dogovorijo s svojci, ki organizirajo pogreb pokojnega.

Gasilska organizacija ob smrti svojega člana lahko za organizacijo žalnih slovesnosti ustanovi žalni odbor, zlasti pa:

- na gasilskem domu izobesi žalno zastavo, ki visi do večera tistega dne, ko je pokojni pokopan;
- izreče družini pokojnega sožalje tako, da družino praviloma obiščejo predstavniki gasilske organizacije;
- poskrbi, da so na blazini pred krsto ali žaro na mrtvaškem odru položeni čelada, delovni pas in državna ter gasilska odlikovanja pokojnega;
- organizira ob mrtvaškem odru častno stražo;
- udeleži se žalnega sprevoda in pogrebnih svečanost.

Gasilska organizacija lahko skliče tudi žalno sejo na katero se povabi tudi svojce pokojnega.

V dogovoru s svojci določi poveljnik gasilske enote moštvo, ki drži častno stražo ob krsti ali žari pred pogrebom. Zadnja izmena častne straže spremlja pokojnika kot častno spremstvo do pokopa.

129. Pogrebni sprevod

V pogrebnem sprevodu ob pogrebu člana gasilske organizacije, se gasilci razvrstijo za državno zastavo po naslednjem vrstnem redu:

- prapor gasilske enote, kateri je pokojni pripadal s spremljevalcema;
- prapori drugih gasilskih organizacij, pri čemer so praporščaki z dvema spremljevalcema ali uvrščeni v oddelke, ki jih vodijo vodje oddelkov;
- godba;
- venec gasilske organizacije, kateri je pokojni pripadal;
- delegacija gasilskih zvez in poveljstev;
- nosilci priznanj Matevža Haceta;
- vodja in ešalon gasilcev razvrščenih glede na razmere kjer pogrebni sprevod poteka;
- nosilec gasilskih odlikovanj z dvema spremljevalcema, če je pokojni prejel tudi državna odlikovanja se skupaj z njimi v sprevodu nosijo tudi gasilska odlikovanja;
- nosilec gasilske čelade pokojnega z dvema spremljevalcema, če je pokojni poklicno opravljal gasilsko službo.

Če se gasilci udeležujejo pogreba osebe, ki ni član gasilske organizacije, sodelujejo pa tudi druge organizirane sestave oziroma sestave v uniformah, se gasilci v pogrebni sprevod uvrstijo s smiselno uporabo prvega odstavka te točke in z upoštevanjem splošnih protokolarnih pravil za žalne slovesnosti.

130. Verski obred

Če je med pogrebom tudi verski obred, se gasilci verskega obreda udeležijo po svoji volji kot ostali verniki, razen nosilca odlikovanj in praporščakov z njihovimi spremljevalci ter častne enote, ki so prisotni tudi pri verskem obredu.

131. Nošenje krste ali žare s posmrtnimi ostanki

Krsto ali žaro s posmrtnimi ostanki pokojnega člana gasilske organizacije nosijo gasilci v uniformi, razen, če svojci ne želijo drugače.

Če krsto ali žaro s posmrtnimi ostanki pokojnega člana gasilske organizacije nosijo civilne osebe, krsto ali žaro spremljajo gasilci v uniformah.

132. Pokop

Gasilska formacija se ob grobu razvrsti na primernem mestu. Praporščaki se razvrstijo bližje grobu. Gasilci v formaciji in praporščaki so v položaju »NA MESTU – ODMOR«.

Pred odprtim grobom ali na drugem ustreznem mestu se od pokojnega člana poslovijo s kratkim govorom predstavnik gasilske organizacije, katere član je bil pokojni.

Pri spuščanju krste ali žare v grob poveljuje poveljujoči gasilec in praporščakom »MIRNO – POZDRAV«. Praporščaki pozdravijo na način določen s temi pravili. Med spuščanjem krste ali žare v grob se lahko da zvočni in svetlobni signal z avtomobilskimi sirenami in modrimi lučmi, ki traja 15 sekund in se daje z največ tremi gasilskimi vozili. Če na pogrebu sodelujejo tudi druge organizirane ali uniformirane sestave z zastavami ali prapori, se način pozdrava med spuščanjem krste ali žare v grob dogovori predhodno z organizatorjem pogreba.

Po spustu krste ali žare v grob se najbližjemu sorodniku pokojnega poklicnega gasilca, izroči pokojnikova gasilska čelada. O predaji pokojnikove čelade ob grobu svojcem se je treba dogovoriti pred pogrebom.

Ko je pokop končan, poveljujoči poveljuje gasilski formaciji in praporščakom »MIR – NO« in odhod s kraja pogreba.

133. Sodelovanje na drugih žalnih slovesnostih

Gasilci v ustrezni formaciji, delegaciji ali na drugi primeren način lahko sodelujejo tudi pri žalnih slovesnostih, s katerimi se obeležuje dogodke, ki so pomembni za nacionalno identiteto oziroma državnost, gasilstvo in gasilsko dejavnost oziroma varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ali humanitarno dejavnost. V ta namen lahko sodelujejo tudi pri polaganju vencev, komemoracijah ali drugih oblikah žalnih slovesnosti.

IX. POGLAVJE

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

134. Uskladitev aktov

Pravila, priročnike in druge notranje akte v Gasilski zvezi Slovenije in Združenju slovenskih poklicnih gasilcev ter v gasilskih organizacijah, je treba s temi pravili uskladiti v enem letu po njihovi uveljavitvi, statute prostovoljnih gasilskih organizacij pa v dveh letih po njihovi uveljavitvi.

135. Seznanitev s pravili

Gasilska zveza Slovenije in Združenje slovenskih poklicnih gasilcev s temi pravili na organiziran način seznanita svoje članstvo.

136. Začetek veljavnosti

Ta pravila začno veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 845-25/2009-14

V Ljubljani, dne 16. 6. 2010

EVA 2010-1911-0013

Dr. Ljubica Jelušič
Ministrica za obrambo